

ctif cfi

ACTIVITEITENVERSLAG

Cel voor Financiële
Informatieverwerking

2023

INHOUDSOPGAVE

I.	VOORWOORD	4
II.	SAMENSTELLING VAN DE CFI	8
III.	HET JAAR 2023 IN ENKELE CIJFERS	10
IV.	TRENDS OP HET VLAK VAN WITWASSEN VAN GELD EN FINANCIERING VAN TERRORISME	12
	1. Trends op het vlak van het witwassen van geld	12
	1.1. Belangrijkste bedreigingen	12
	1.2. Evolutie van de technieken	22
	2. Trends op het vlak van de financiering van terrorisme	26
	3. Internationale context	28
	3.1. Gewapende conflicten	28
	3.2. Technologische ontwikkelingen	29
	3.3. Evolutie op het vlak van Europese samenwerking	31
	4. Nationale context	32
	4.1. AML/CFT-coördinatie	32
	4.2. Het AML-platform met de privé sector	32
	4.3. Voorbereiding van de wederzijdse evaluatie van de FATF	33
V.	INFORMATIESYSTEEM	34
	1. Kerncijfers	34
	1.1. Meldingen aan de CFI en nieuw geopende dossiers	34
	1.2. Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden	34
	1.3. Verzetten door de CFI	35
	2. Meldactiviteit	37
	2.1. Meldingen	37
	2.2. Verzoeken om inlichtingen en spontane mededelingen van buitenlandse meldpunten (buitenlandse tegenhangers van de CFI)	38
	2.3. Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten	38
	2.4. Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichhoudende of tuchtoverheden	39
	3. Internationale samenwerking	40
	4. Informatieverstrekking	42
	4.1. Doormelding aan de gerechtelijke overheden	42
	4.2. Verstrekking van informatie aan administratieve autoriteiten	42
	4.3. Uitwisseling met de toezichhoudende autoriteiten en melders	43
	4.4. Verstrekking aan andere financiële inlichtingeneenheden	44
	5. Cijfers en aanvullende verduidelijkingen	46
	5.1. Aantal meldende onderworpen entiteiten	46
	5.2. Doormeldingen per soort melder	47
	5.3. Aard van de verdachte verrichtingen	48
	5.4. Financiële stromen	49
	5.5. Onderliggende misdrijven	50

I. VOORWOORD VAN DE VOorzITTER VAN CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

De heer Philippe de Koster

Sedert enkele jaren bestaat één van de grootste uitdagingen voor zowel de onderworpen entiteiten als de CFI erin om te voorkomen dat lege of slapende vennootschappen gebruikt worden in polycriminele witwasconstructies.

Meer en meer zien we in dossiers van de CFI dat personen in ruil voor een commissie hun expertise en infrastructuur laten gebruiken om de activiteiten van criminelen een schijn van legitimiteit te geven, terwijl die criminelen zelf in de schaduw kunnen blijven zitten. De constructies die deze “witwasprofessionals” aanbieden maken gebruik van een veelheid aan vennootschappen en bankrekeningen en doen een beroep op een groot aantal stromannen en muilezels in binnen- en buitenland waardoor het witwasschema moeilijker te doorgronden is.

Het gebruik van lege of slapende vennootschappen is ook een hoog risico dat werd geïdentificeerd binnen de nationale risicoanalyse van witwassen van geld, die afgelopen maart werd goedgekeurd door het Ministerieel Coördinatiecomité voor de strijd tegen het witwassen van geld¹. Om dit risico te voorkomen werden al een aantal maatregelen genomen, zoals het schrappen van een groot aantal slapende vennootschappen uit de Kruispuntbank van Ondernemingen. Andere maatregelen worden momenteel voorbereid.

Door zijn centrale ligging in Europa is België altijd al geconfronteerd geweest met internationale drughandel en de CFI heeft altijd veel belang gehecht aan samenwerking met de autoriteiten en diensten die verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van dit fenomeen op het terrein. De laatste jaren lijkt het fenomeen echter toe te nemen.

Recent heeft de regering een nationale drugscommissaris aangesteld, waarmee de CFI haar kennis en ervaring kan delen.

Daarom heb ik mevrouw Ine Van Wymersch, Nationaal Drugscommissaris, gevraagd om samen met mij het activiteitenverslag 2023 in te leiden, wat zij heeft aanvaard en waarvoor ik haar bedank.

Het jaar 2023 werd opnieuw gekenmerkt door een recordaantal meldingen die de CFI heeft ontvangen. Na het rondenvan de vijftigduizend grens in 2022, kregen we vorig jaar bijna tachtigduizend meldingen bij de CFI binnen (79.211). Er werden 1.316 nieuwe dossiers en meer dan duizendvijfhonderd nuttige inlichtingen meegedeeld aan de gerechtelijke overheden, de administratieve overheden van de Staat (CAF, SIOD, FOD Economie, ...) en de controleautoriteiten, in toepassing van de artikelen 83 en 121 van de wet van 18 september 2017.

In een tijd waarin kunstmatige intelligentie een steeds belangrijker rol speelt en haar deel van de technologische voordelen met zich meebrengt, is het echter belangrijk dat menselijke interventie niet wordt verwaarloosd, wat tevens in strijd zou zijn met de geest van de antiwitwaswetgeving, die is gebaseerd op een subjectieve benadering.

Ik wil graag al onze partners (publiek en privaat) bedanken voor de uitstekende samenwerking en het vertrouwen in de CFI in 2023.

Ik wens u veel leesplezier met dit verslag.

Philippe de Koster
Voorzitter van de CFI

¹ <https://www.ctif-cfi.be/index.php/fr/ressources/ml-tf-risk-assessment>

INLEIDING DOOR DE NATIONAAL DRUGSCOMMISSARIS

Mevrouw Ine Van Wymersch

Ik dank de Voorzitter van de CFI van harte voor deze “*shared introduction*”. Het toont subtiel aan dat hij het kersverse Nationaal Drugscommissariaat als een nieuwe en belangrijke partner beschouwt voor zijn werkzaamheden. Maar ook andersom : gelet op de opdrachten die de wet van 7 april 2023 aan het commissariaat toevertrouwt, is de CFI er een onmisbare partner van. Trouwens, de bestrijding van drugshandel ligt aan de basis van hun beider oprichting.

Mondiale, Europese en nationale instellingen en overheden zeggen het meer en meer, vrank uit en luidop : de drugscriminaliteit is één van de belangrijkste bedreigingen voor onze democratieën geworden .

Kregen vroeger het individueel gebruik van drugs en de diverse impacten daarvan alsnog niet dit label, dan ligt dat m.i. terecht anders voor de huidige vormen van de geglobaliseerde drugscriminaliteit. De groeiende spiraal van geweld in de meest weerzinwekkende vormen, de gigantische omzetcijfers, het corrumperen, de tentakels van witwasoperaties, de flinterdunne lijn tussen de legale en illegale economie naast de gecreëerde parallele circuits,... : dit alles heeft het potentieel om een samenleving structureel te ondermijnen en te laten verglijden naar een narco-staat. Denken dat dergelijke scenario's enkel en blijvend zijn voorbestemd voor bijvoorbeeld Zuid-Amerikaanse regio's, is simpelweg een denkfout. Wie had vroeger gedacht dat wij, onze buurlanden, of nog, de Scandinavische landen met dergelijk drugsgeweld zouden worden geconfronteerd?

Het is dus alle hens aan dek en de opdrachtbrief '23-'28 van het Nationaal Drugscommissariaat roept derhalve “all hands on deck”. In de globale en transversale coördinatie van de aanpak van de druggerelateerde criminaliteit, besteedt het Nationaal Drugscommissariaat hierbij specifiek aandacht aan de “follow the money-“ aanpak. Een gespecialiseerd medewerker-expert wordt hiertoe momenteel aangeworven. Het is van grote waarde dat hij of zij in dat kader zal kunnen bogen op de inzichten en expertise van de CFI. Risicoanalyses, dreigings- en weerbaarheidsanalyses, tendensspotting,...zoals o.a. in dit jaarverslag opgenomen, zijn zeer dienstig om na te gaan welke delen van het globaal raderwerk verfijnd, bijgestuurd, vervangen of bij gecreëerd moeten worden. Dat kunnen kleine, praktische, operationele aspecten betreffen maar anderzijds ook strategieën en basisregelgevingen. Mocht blijken dat die laatste zinnige informatie-uitwisselingen in de weg staan, dan zal het Nationaal Drugscommissariaat zijn verantwoordelijkheid nemen en de overheid adviseren proportioneel-(ge)wijs op te treden. De toestand is ernstig genoeg om niet te herijken waar nodig.

Ine Van Wymersch
Nationaal Drugscommissaris

II. SAMENSTELLING VAN DE CFI

Voorzitter:	Dhr. Philippe de KOSTER
Vicevoorzitter:	Dhr. Fons BORGINON
Plaatsvervangende voorzitters:	Dhr. Christophe REINESON Dhr. Bart VAN HULST
Leden :	Mevr. Chantal DE CAT ² Dhr. Geoffrey DELREE ³ Dhr. Philippe GARZANITI Dhr. Jean-François VANDERMEULEN Dhr. Benoit WOLTER
Secretaris-generaal :	Dhr. Kris MESKENS

² Mandaat liep af op 21 juni 2023.

³ Inwerkingtreding van dit mandaat op 1 augustus 2023.

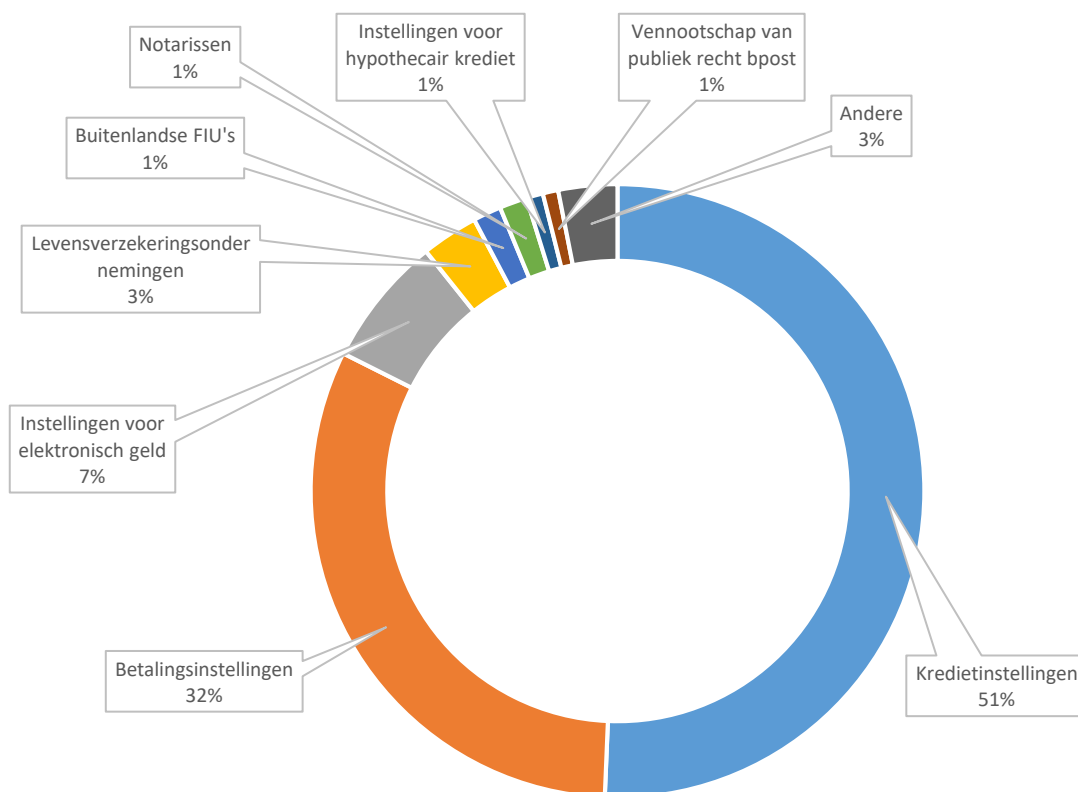
III. HET JAAR 2023 IN ENKELE CIJFERS

De CFI heeft als opdracht meldingen van verdachte verrichtingen, geldmiddelen of feiten te ontvangen van onderworpen entiteiten vermeld in de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten⁴, van buitenlandse meldpunten in het kader van internationale samenwerking en van andere, door de wet aangeduide, diensten van de Staat.

De CFI ontving in 2023 in totaal 79.211 mededelingen van informatie (meldingen van verdachte verrichtingen, geldmiddelen of feiten, informatie van buitenlandse tegenhangers en diensten van de Staat) die werden gegroepeerd in 63.753 nieuwe zaken en 15.458 aanvullende mededelingen van informatie in zaken die eerder werden geopend.

2023	
<i>Totaal aantal</i>	79.211
<i>Nieuwe zaken</i>	63.753
<i>Aanvullende informatie</i>	15.458

Het merendeel van de meldingen van vermoedens is afkomstig van kredietinstellingen en van betalingsinstellingen.

⁴ Hierna de wet van 18 september 2017. Belgisch Staatsblad van 6 oktober 2017 - Kamer van volksvertegenwoordigers (www.dekamer.be) Stukken: 54-2566.

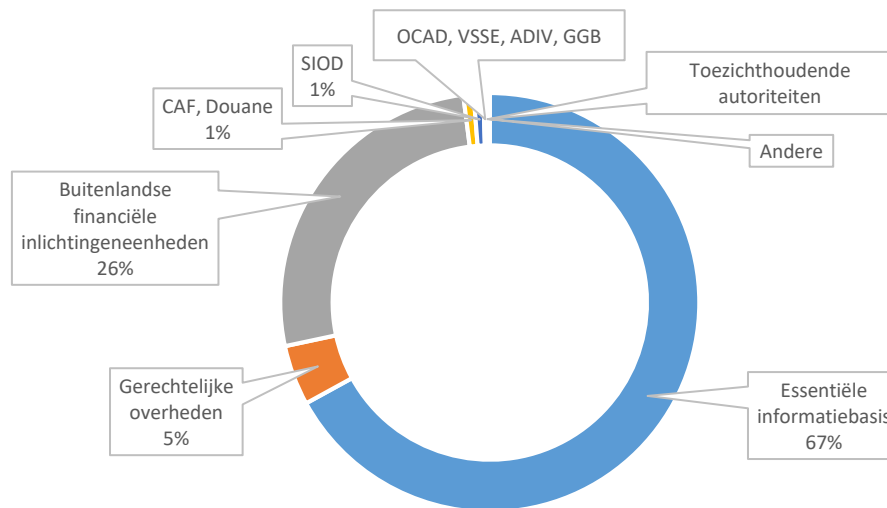
De inhoud van een groot deel van de meldingen (26%), voornamelijk ontvangen van betalingsinstellingen die in België erkend zijn voor het vrij verrichten van diensten in de Europese Unie, wordt sinds 2021 geëxternaliseerd naar buitenlandse tegenhangers van de CFI (automatische uitwisseling, spontane uitwisseling en uitwisseling op verzoek).

De overige ontvangen meldingen en informatie worden geanalyseerd en verrijkt en indien er ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme of financiering van proliferatie van massavernietigingswapens bestaan, dan meldt de CFI het resultaat van haar analyse door aan de gerechtelijke overheden (5%).

De CFI is ook verplicht informatie te delen met andere bevoegde autoriteiten⁵ op nationaal niveau, met de burgerlijke en militaire Belgische inlichtingendiensten, met het OCAD en met de toezichthoudende autoriteiten van de onderworpen entiteiten.

De CFI brengt overigens ook stelselmatig het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV) op de hoogte wanneer tegoeden van beduidende waarde, van welke aard ook, beschikbaar zijn voor een mogelijke gerechtelijke inbeslagneming⁶.

De ontvangen informatie die niet kan worden geëxternaliseerd gaat echter niet verloren, deze informatie vormt immers een essentiële informatiebasis, die beschikbaar is voor strategische analyse, maar ook mocht nieuwe relevante informatie (nieuwe financiële informatie, politie-informatie, nieuwe gerechtelijke onderzoeken,...) het mogelijk maken om later een verband met witwassen van geld of financiering van terrorisme te leggen.

Een gedetailleerd overzicht van de statistieken 2023 wordt opgenomen in deel V.

⁵ De Dienst Coördinatie Anti-Fraude (CAF) van de FOD Financiën wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld dat afkomstig is van een strafbaar feit dat een weerslag kan hebben inzake ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van misdrijven waarvoor de Algemene Administratie van de Douane de strafvordering uitoefent, de toezichthoudende autoriteiten van onderworpen entiteiten wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld voortkomend uit een misdrijf waarvoor deze autoriteiten een opsporingsbevoegdheid hebben, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig uit een misdrijf dat een weerslag kan hebben inzake sociale fraude, de arbeidsauditeur wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van mensensmokkel, mensenhandel of sociale fraude en de Algemene Administratie van de Thesaurie wanneer de CFI nuttige informatie heeft voor deze autoriteit op het gebied van het bevroren van tegoeden of het toezicht op de naleving van embargomaatregelen.

⁶ Zie pagina 35 voor meer details.

IV. TRENDS OP HET VLAK VAN WITWASSEN VAN GELD EN FINANCIERING VAN TERRORISME

De analyse van de meldingen van verdachte verrichtingen stelt de CFI in staat om terugkerende of opkomende trends op het vlak van witwassen en de financiering van terrorisme te identificeren. Het hoofdstuk "Trends" bestaat uit vier delen. Het eerste deel bevat de witwastrends die de CFI het voorbije jaar heeft vastgesteld. Het illustreert de belangrijkste criminele dreigingen en witwastechnieken die in de doorgemelde dossiers werden waargenomen. Het tweede deel focust op trends in de financiering van terrorisme. Het derde deel beschrijft de internationale context waarmee rekening moet worden gehouden om de trends op nationaal niveau beter te begrijpen. Tot slot wordt dieper ingegaan op een aantal belangrijke initiatieven op nationaal vlak wat betreft het algemene preventieve anti-witwaskader⁷.

1. Trends op het vlak van het witwassen van geld

1.1. Belangrijkste bedreigingen

1.1.1. Drughandel

De laatste jaren is het steeds duidelijker geworden dat België een centrale positie heeft in de drughandel op Europees vlak. Rapporten van internationale organisaties zoals UNODC⁸ en EMCDDA⁹ maar ook van de federale politie¹⁰ wijzen op het feit dat België niet enkel het belangrijkste invoerpunt is voor cocaïne in Europa, maar ook een producent en transitland voor synthetische drugs en cannabis.

Het geweld dat gepaard gaat met deze prominente positie in de internationale drughandel wordt bovendien ook steeds meer zichtbaar. In Antwerpen hebben criminele organisaties het niet enkel meer op elkaar gemunt, maar ook op de overheidsdiensten die betrokken zijn bij het transport en de opslag van de in beslag genomen ladingen cocaïne. In Brussel vonden dan weer verschillende afrekeningen plaats met dodelijke afloop in de strijd om territorium tussen de bendes die zich bezighouden met lokale verkoop, maar die eveneens instaan voor verdeling binnen Europa.

Naast het geweld is een ander nefast effect van de drughandel het risico dat de gigantische winsten uit de lucratieve illegale handel de legale economie zouden ondermijnen. Criminele organisaties proberen zich als contrastrategie in te kopen in de legale bovenwereld en pogen via corruptie grip te krijgen op het sociale weefsel en de politieke structuren van onze maatschappij. De onderzoeken die de politie voerde volgend op het kraken van geëncrypteerde communicatiesystemen gebruikt door criminele organisaties gaven een ontluisterend beeld van deze toenemende vermenging van onder-en bovenwereld.

Eén van de initiatieven om deze vorm van ondermijning tegen te gaan is het wetsontwerp gemeentelijke bestuurlijke handhaving, dat het parlement op 16 november 2023 goedkeurde en dat resulteerde in de wet van 15 januari 2024. De wet roept een kader in het leven om de steden en gemeenten beter te wapenen tegen vormen van ondermijnende criminaliteit, door de mogelijkheden van preventieve en repressieve handhaving te verruimen

In de publieke opinie klinkt de roep ook steeds luider om een financiële aanpak te volgen bij de bestrijding op middellange termijn van de criminele organisaties die zich richten op drughandel. De politiediensten

⁷ Om de trends te illustreren die in 2023 werden vastgesteld, heeft de CFI ervoor gekozen om typologieën weer te geven in plaats van casussen. Een document, waaraan momenteel wordt gewerkt, zal zich specifiek toespitsen op casussen. Dit typologische vademecum, dat voor het einde van 2024 klaar moet zijn, zal in de eerste plaats gericht zijn op melders en hen concrete voorbeelden geven waarmee ze in het kader van hun meldpraktijken geconfronteerd kunnen worden.

⁸ World Drug report 2023 : <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/world-drug-report-2023.html>

⁹ European Drug Report 2023 : Trends and Developments : https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023_en

¹⁰ Jaarverslag van de federale politie 2023 : <https://www.politie.be/jaarverslag-federalepolitie/nl>

zijn vaak gewonnen voor het 'follow the money' - principe, maar worden in de praktijk soms geconfronteerd met een gebrek aan middelen of gespecialiseerde profielen.

Voor de *Financial Intelligence Units* zoals de CFI is de financiële aanpak van drughandel een evidentie. Drughandel was immers de eerste onderliggende criminaliteitsvorm die geïsoleerd werd toen het preventieve anti-witwassysteem eind jaren '80 opgezet werd.

Gezien de evolutie van de drughandel in België vormt dit onderwerp voor de CFI al enkele jaren een absolute prioriteit. Een groot deel van de bedragen die de CFI identificeert op het vlak van witwassen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks afkomstig van drughandel.

De uitdaging voor de CFI bestaat erin de financiële informatie afkomstig van de melders zo snel mogelijk te koppelen aan informatie uit de politieonderzoeksmethoden, om op die manier de meeste pertinente informatie aan de parketten te kunnen overmaken en de onderzoeken aan te vullen.

De samenwerking met in drughandel en financiële criminaliteit gespecialiseerde politiediensten binnen de centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit (DJSOC), de federale gerechtelijke politie en de lokale politie is dan ook erg belangrijk voor de CFI. Verder is het in 2023 opgerichte nationale drugscommissariaat, dat in het leven geroepen werd om de strijd tegen de druggerelateerde criminaliteit te coördineren, eveneens een zeer waardevolle partner voor de CFI.

Daarnaast zijn drughandel en het witwassen van geld uit drughandel bij uitstek ook internationale fenomenen, zodat het belang van de uitwisseling van informatie met de buitenlandse FIUs moeilijk onderschat kan worden.

"Auto-laundering"

Bij de analyse van de dossiers inzake witwassen van geld uit drughandel kunnen we twee categorieën onderscheiden. In een eerste type dossier zijn het de betrokkenen bij de handel zelf die de inkomsten witwassen. Het gaat meestal om dealers van een tussenniveau, personen die cannabisplantages opzetten of op één of andere manier betrokken zijn bij het uithalen van cocaïne uit de containers in de havens. In een zeer beperkt aantal gevallen bleken ook sleutelfiguren in de Antwerpse cocaïnehandel in eigen naam of via vennootschappen financiële transacties uit te voeren, zoals het aangaan van levensverzekeringen in het buitenland of het aankopen van cryptomunten.

Aangezien de inbreng van cash in het bancaire systeem de detectiesystemen van de financiële instellingen triggert, zoeken criminelen naar alternatieve manieren om fondsen op de eigen rekeningen te krijgen.

De bedragen in deze dossiers zijn al bij al relatief beperkt: het gemiddelde bedrag dat witgewassen wordt, schommelt rond 200.000 EUR per jaar. Veelal worden de fondsen cash gestort op een bankrekening, wat resulteert in bijkomend onderzoek en finaal melding aan de CFI. Zowel persoonlijke rekeningen als vennootschapsrekeningen worden gebruikt. In tegenstelling tot de schermvennootschappen die gebruikt worden door professionele witwasnetwerken, hebben de vennootschappen in dit type dossiers ook een reële activiteit en houdt de betrokkene bij de drughandel

controle op de vennootschap via een rol als zaakvoerder - in eigen naam of via naaste familieleden.

De meest voorkomende activiteiten zijn ***horeca, kleinhandel en de verkoop of verhuur van auto's***. De handelszaak laat dan toe om een deel van de cashstortingen te verklaren als omzet. De uitbating van een handelszaak wordt enerzijds gebruikt als uitvalsbasis of ankerpunt in een bepaalde wijk, en dient dan eerder om een sociale status te verantwoorden dan om echt grote hoeveelheden geld wit te wassen. Anderzijds zijn er ook dossiers waarbij de nachtwinkel, de bar of de shisha lounge effectief gebruikt worden als verzamelpunt voor de criminele organisatie of zelfs rechtstreeks dienen als verdeelpunt voor

de drugs. De recente wetgeving¹¹ rond gemeentelijke bestuurlijke handhaving kan een bijkomend wapen vormen in de strijd tegen deze vorm van witwassen.

Een veelgebruikte techniek is het aangaan van *leningen* bij vrienden of familie, waarbij het bedrag dat op de rekening overgeschreven wordt dan in cash en al dan niet in termijnen terugbetaald wordt. Omgekeerd worden er ook leningen verstrekt, en worden stortingen in cash verantwoord als een terugbetaling van die leningen.

Een andere vaststelling op de rekeningen van verdachten inzake drughandel is de link met *luxearauto's*. Verschillende betrokkenen hebben zelf belangen in een autohandel of verhuurbedrijf, en gebruiken die activiteit mogelijk om cash uit drughandel te vermengen met werkelijke activiteiten. Wanneer er geen rechtstreekse belangen zijn in de autohandel, worden vaak betaling van hoge huur- of leasesommen voor luxewagens vastgesteld, naar Belgische verhuurders of naar firma's in Luxemburg of Duitsland. Ook de aankoop van auto's komt frequent voor, waarbij het overgeschreven bedrag veel lager ligt dan de werkelijke waarde van het voertuig, zodat vermoed kan worden dat een deel van de waarde op een andere manier en vermoedelijk in cash betaald werd.

Verrichtingen in het kader van het witwassen van druggeld kunnen eveneens betrekking hebben op *vastgoed*. De inkomsten uit eerdere handel worden geïnvesteerd in de aankoop van panden die nadien gebruikt worden om cannabisplantages in onder te brengen. De goedkope aankoop van potentieel duur vastgoed waar zware renovatiekosten aan verbonden zijn, is een andere manier om geld uit drughandel via vastgoed wit te wassen. De renovatie gebeurt dan grotendeels in het zwart, en wordt betaald met cash uit de handel. Bij een eventuele verkoop is het volledige bedrag van het pand legaal verworven.

Verder blijkt uit de dossiers dat er regelmatig sprake is van de handel in *luxehorloges* voor het witwassen van geld. De uurwerken worden zowel gebruikt als parallel betaalmiddel, om waarde eventueel over landsgrenzen te verplaatsen of als finaal investeringsgoed voor crimineel geld. De exclusieve luxehorloges zijn immers waardevast en gemakkelijk te transporteren. Bij huiszoekingen in het drugmilieu worden regelmatig dure horloges in beslag genomen.

Professionele witwasnetwerken

Veruit het grootste deel van de inkomsten uit de drughandel in België wordt echter doorgesluisd naar professionele witwasnetwerken en wordt dus niet witgewassen door de betrokkenen bij de handel zelf. In dit tweede type van dossiers gaat het om bedragen van miljoenen euro's op enkele maanden tijd, die via een *netwerk van schermvennootschappen* circuleren. De CFI meldt deze dossiers door aan het parket onder de noemer georganiseerde misdaad.

Net zoals in de legale economie bepaalde gespecialiseerde bedrijfsprocessen uitbesteed worden, doen criminele organisaties in toenemende mate beroep op professionals om hun inkomsten uit drughandel maar ook uit andere vormen van criminaliteit wit te wassen. Deze polycriminele netwerken opereren op internationale schaal en hanteren technieken als 'compensatie'¹², 'Trade Based Money Laundering

De opkomst van deze professionele witwasnetwerken kan beschouwd worden als de belangrijkste trend van de laatste jaren.

¹¹ Wet van 15 januari 2024.

¹² Witwassen via compensatie verwijst naar het proces waarbij criminelen die over contanten uit hun illegale activiteiten beschikken, samenwerken met andere criminelen die contant geld nodig hebben om hun illegale activiteiten te financieren, zodat het geld niet via het officiële bankstelsel passeert. Contant geld dat van hand tot hand wordt overhandigd, wordt gecompenseerd door bankoverschrijvingen naar rekeningen, vaak in het buitenland, onder het mom van valse facturen.

(TBML)¹³ en ‘derdenbetalingen of third party payments¹⁴ (*zie infra*)’ om het spoor van het geld te verbergen. De grootste uitdaging voor de CFI bestaat erin om de link te leggen tussen de drughandel of de betrokkenen bij de drughandel en deze netwerken. Het geld wordt grotendeels in cash ingebracht in de netwerken, maar gezien de internationale schaal en het grote aantal vennootschappen dat gebruikt wordt, is het moeilijk vast te stellen waar dat juist gebeurt. Uit het onderscheppen van de veilig geachte communicatie van criminele organisaties blijkt duidelijk de band tussen de drughandel en de professionele witwasnetwerken, maar in de financiële transacties is deze link niet altijd terug te vinden.

De reden hiervoor ligt in het feit dat de criminele organisaties een beroep doen op *underground banking* om de ‘zwarte’ cash te transporteren en in te brengen in het witwasnetwerk. Underground banking is een systeem van ondergronds bankieren dat volledig buiten het financiële stelsel functioneert, maar waarmee grote bedragen aan crimineel geld op internationaal vlak verplaatst kunnen worden. Het systeem is vergelijkbaar met andere vormen van informele geldoverdracht zoals hawala, maar wordt uitsluitend in een criminele context gebruikt.

Het inlichtingenwerk van Europol na de recente ontmanteling van drie versleutelde communicatiemiddelen die door criminelen werden gebruikt, heeft ook het belang aangetoond van ondergrondse bankiers in het criminele landschap, die tot dan meestal onder de radar van de wetshandhavinginstanties opereerden. Europol heeft in dit verband een operationele taskforce (TOKEN) opgezet om netwerken aan te pakken die clandestiene banktransacties overal ter wereld faciliteren¹⁵.

De focus van de CFI zal ook in de toekomst nog sterk gericht zijn op de aanpak van deze professionele witwasnetwerken, die onder meer verantwoordelijk zijn voor het witwassen van zeer grote bedragen aan druggeld.

1.1.2. Ernstige fiscale fraude

Net als de voorbije jaren ligt het bedrag in de dossiers die doorgemeld werden naar het parket wegens aanwijzingen van het witwassen van geld uit ernstige fiscale fraude bijzonder hoog. Het gemiddelde bedrag per dossier overstijgt ruimschoots 5 miljoen EUR en in verschillende dossiers ligt het bedrag zelfs hoger dan 50 miljoen EUR.

Eén van de redenen voor deze hoge bedragen is het feit dat de verdachte financiële stromen in de dossiers dikwijls betrekking hebben op een periode van meerdere jaren. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de dossiers waarin een groot bedrag uit het buitenland gerepatrieerd wordt, nadat het kapitaal jarenlang geaccumuleerd werd. De circulaire van de Nationale Bank van België van 8 juni 2021, waarin de NBB de banken oproept om de nodige waakzaamheid aan de dag te leggen bij de *repatriëring van geldmiddelen* uit het buitenland en de fiscale regularisatieprocedures die al dan niet volledig toegepast werden op deze fondsen, ligt nog altijd aan de basis van talrijke meldingen aan de CFI.

Verscheidene dossiers die in 2023 door de CFI behandeld werden, hadden ook betrekking op zeer vermogende families, waarbij geld gerepatrieerd werd uit het buitenland waaraan mogelijk nog een fiscale schuld verbonden was.

De *lookback* oefening die door de NBB werd opgelegd, lijkt ten einde te komen. Eind 2023 liep ook de termijn voor fiscale regularisatie (EBA-quater regeling) af. De CFI zal bijzondere aandacht besteden aan de mogelijk gevolgen voor de meldactiviteit.

¹³ Op handel gebaseerd witwassen of trade-based money laundering (TBML) verwijst naar “het proces waarbij opbrengsten van misdrijven worden verhuuld en waarde wordt verplaatst via handelstransacties in een poging om hun illegale oorsprong te legitimeren”.

¹⁴ Betalingen die voldaan worden door een derde (‘third party’) in opdracht of voor rekening van een betaler en ten gunste van een begunstigde.

¹⁵ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/one-of-europe%E2%80%99s-biggest-underground-bankers-arrested-in-greece>

Een tweede verklaring voor de hoge bedragen in de dossiers kan gevonden worden in de sector waarin de betrokken vennootschappen actief zijn. In 2023 werden immers verschillende dossiers doorgemeld over vennootschappen actief in de *diamantsector*. Ook al gaat het om een relatief beperkt aantal dossiers, de bedragen die omgaan in de diamanthandel zijn dermate omvangrijk dat ze sterk doorwegen in de algemene statistieken wat betreft fiscale fraude.

De betrokkenen in deze dossiers maken vaak gebruik van internationale structuren van verbonden vennootschappen die het mogelijk maken de omzet en winst te manipuleren door middel van onderlinge in- en uitvoeren van diamant en aldus ernstige fiscale fraude te plegen.

Een belangrijk element om dit te detecteren zijn de dossiers 'voorbehoud op waarde' van de FOD Economie. Samen met de Douane controleren zij elke in- en uitgaande zending (buiten de EU) en stellen een dossier 'voorbehoud op waarde' op bij een afwijkende waarde op de factuur. Een goede samenwerking met onze partners FOD Economie en FOD Financiën is dus cruciaal.

Tot slot heeft de CFI in 2023 verschillende dossiers behandeld waarbij de ernstige fiscale fraude gekaderd kon worden binnen een netwerk van (scherm-) vennootschappen, opgezet door professionele witwassers. Ernstige fiscale fraude wordt dan gecombineerd met het witwassen van geld uit andere onderliggende misdrijven.

In dit soort dossiers wordt bijzondere aandacht besteed aan het opsporen van mogelijk in beslag te nemen activa. De CFI heeft meermaals vermogensbestanddelen opgespoord en gebruik gemaakt van haar mogelijkheid om zich te verzetten tegen de uitvoering van verrichtingen, om zo de weg vrij te maken voor eventuele latere inbeslagname/verbeurdverklaring door de gerechtelijke overheden.

Wat de samenwerking met de FOD Financiën betreft, herinneren we eraan dat de CFI over verschillende mogelijkheden beschikt om informatie van de FOD Financiën te verkrijgen. De CFI heeft in 2023 veel informatie ontvangen die haar krachtens artikel 79, § 2, 2° van de wet van 18 september 2017 werd meegedeeld en heeft ook zeer regelmatig gebruik gemaakt van de mogelijkheid die artikel 81, § 1, 4° van diezelfde wet haar biedt om bij de FOD Financiën informatie op te vragen die nuttig is voor de vervulling van haar opdracht.

De uitwisseling van informatie beslaat onder meer het delen van lijsten van vennootschappen die vermoedelijk een schakel vormen in een georganiseerde BTW-fraude als 'missing trader'. Het feit dat deze vennootschappen dikwijls ook gekend waren bij de CFI als onderdeel van een witwasnetwerk bevestigt de band tussen georganiseerde misdaad en ernstige fiscale fraude, en getuigt van het belang van samenwerking tussen de CFI en de FOD Financiën.

Gelet op het grote aantal dossiers dat naar het parket werd doorgemeld wegens ernstige aanwijzingen van het witwassen van geld voortkomend uit ernstige fiscale fraude, heeft deze samenwerking er ook toe geleid dat de CFI meer nuttige inlichtingen die uit die doormeldingen voortvloeien aan de minister van Financiën heeft bezorgd in toepassing van artikel 83, § 2, 5° van de wet van 18 september 2017. Dergelijke mededelingen kunnen een belangrijk preventief effect hebben. De vroegtijdige identificatie van tal van actoren die in gebreke blijven, laat bijvoorbeeld toe om hun BTW-nummer door te halen.

1.1.3. Corruptie

Vaststellingen doorgemelde dossiers

De CFI heeft het voorbije jaar tien nieuwe dossiers aan de gerechtelijke overheden doorgemeld waarin corruptie, verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen of fraude ten nadele van de financiële belangen van de Europese Unie als voornaamste onderliggende misdrijven van witwassen werden aangeduid.

Dat aantal was weliswaar lager dan in 2022, toen een groot deel van de dossiers met spraakmakende onderzoeken naar corruptie en grootschalige verduistering van overheidsmiddelen in verband kon worden gebracht, maar bleef op een gelijkaardig niveau als in de periode 2019-2021.

De mededelingen van informatie die aan de basis van die tien dossiers lagen, waren net als andere jaren voornamelijk van kredietinstellingen afkomstig, al werden ook bijzonder nuttige inlichtingen door buitenlandse tegenhangers aan de CFI verstrekt, in de vorm van verzoeken om inlichtingen of spontane mededelingen van informatie.

De CFI heeft de ontvangen informatie grondig geanalyseerd en verrijkt met informatie waartoe ze toegang heeft, informatie en inlichtingen die ze via onderworpen entiteiten en andere partners (waaronder inlichtingendiensten, het Europees Bureau voor Fraudebestrijding van de Europese Commissie (OLAF) en buitenlandse FIUs) verkregen heeft en inlichtingen uit vrij toegankelijke bronnen.

Uit de analyse van de CFI is gebleken dat de dossiers onder meer betrekking hadden op Belgische openbare ambtenaren, op een persoon met een publieke functie bij een instelling van de Europese Unie en op personen gelieerd aan politiek prominente personen in Centraal- of Noord-Afrika.

De verdachte verrichtingen in de dossiers waren eerder eenvoudig van aard en bestonden hoofdzakelijk uit nationale overschrijvingen, verrichtingen in contanten (stortingen op of afhalingen van Belgische bankrekeningen) en internationale overschrijvingen. Die laatste transacties omvatten onder andere overboekingen van rekeningen die betrokkenen in eigen naam in internationale financiële centra in Europa of Azië aanhielden.

De CFI relateerde de **verdachte verrichtingen** aan het witwassen van geld voortkomend uit verschillende vormen van corruptie en verduistering:

- zo werd vermoed dat een binnenlandse betaling op de rekening van een Belg die een openbare functie uitoefende de ontvangst van een steekpenning in het kader van een vastgoedtransactie vertegenwoordigde ;
- de (internationale) overschrijvingen op de Belgische rekeningen van twee andere openbare ambtenaren hielden meer dan waarschijnlijk verband met het witwassen van geld voortkomend uit verduistering door een openbaar ambtenaar of uit passieve openbare omkoping (corruptie als facilitator voor georganiseerde criminaliteit) ;
- in nog andere dossiers werden de verrichtingen geassocieerd met het witwassen van geld voortkomend uit corruptie in de medische sector of uit corruptie bij een zakelijke transactie met een buitenlandse staat en/of verduistering door een PEP¹⁶ uit een rechtsgebied dat onder verscherpt toezicht van de FATF stond ;

¹⁶ Politiek prominente personen

- een internationale overschrijving vanaf de rekening van een aangetrouwd familielid van een buitenlands staatshoofd ten gunste van de rekening van dat familielid in België kaderde allicht in een schema dat werd opgezet om tegoeden die uit een buitenlands staatsinvesteringsfonds werden verduisterd, wit te wassen ;
- andere grensoverschrijdende geldstromen werden dan weer gelinkt aan het witwassen van geld uit een buitenlandse RBI regeling (verblijfsregeling voor investeerders) die via een commerciële tussenpersoon in een offshore jurisdictie werd afgehandeld.
- tot slot wezen bepaalde verrichtingen ook op mogelijke fraude met EU middelen.

De CFI roept de onderwerpen entiteiten op om alert te blijven op (voorgenomen) transacties die op corruptiepraktijken in de publieke- en de privé-sector kunnen wijzen, en desgevallend de opgespoorde verdachte geldmiddelen, verrichtingen, pogingen tot verrichtingen en feiten aan de CFI te blijven melden.

De CFI stelde vast dat de onrechtmatig verkregen tegoeden in een paar gevallen voor de aankoop van onroerend goed van grote waarde of de uitvoering van verfraaiingswerken aan de woning van betrokkenen werden gebruikt of naar de (spaar)rekeningen van betrokkenen in hun geboorteland of in België werden overgeschreven.

Mededelingen van informatie aan buitenlandse FIUs waarbij PEP betrokken zijn

De CFI heeft in 2023 opnieuw verschillende buitenlandse FIUs op de hoogte gebracht van verdachte verrichtingen waarbij PEP uit hun land betrokken waren. Die verstrekkingen en mededelingen kaderden voor een groot deel in de toepassing van artikel 53.1 van de vierde antiwitwasrichtlijn¹⁷ en de behandeling van ontvangen meldingen inzake correspondent banking.

Bredere context

Overeenkomstig artikel 41 van de wet van 18 september 2017 moeten onderworpen entiteiten maatregelen van verhoogde waakzaamheid nemen wanneer ze occasionele verrichtingen uitvoeren voor of zakelijke relaties aanknopen met politiek prominente personen, met familieleden van deze personen of met personen die bekend zijn als naaste geassocieerden van deze personen. De Europese Commissie heeft in november 2023 een lijst met prominente publieke functies gepubliceerd die de identificatie van PEP in de Europese Unie kan vergemakkelijken¹⁸.

De lijst bevat de prominente publieke functies op het niveau van de 27 lidstaten van de Europese Unie¹⁹, op het niveau van de internationale organisaties die op het grondgebied van de lidstaten geaccrediteerd zijn en op het niveau van de instellingen en organen van de Europese Unie.

De CFI heeft in haar jaarverslag van 2022 de aandacht gevestigd op de negatieve impact van corruptie op de rechtstaat. De CFI heeft in 2023 opnieuw een paar dossiers naar het parket doorgemeld waarin corruptie wellicht als katalysator voor de georganiseerde misdaad fungeerde of mogelijke buitenlandse inmenging en beïnvloeding in democratische processen tot doel had. Het beschadigende en destabiliserende effect van corruptie en inmenging is het voorbije jaar ook door externe partners van de CFI aan de orde gesteld.

¹⁷ Overeenkomstig artikel 53.1 van de vierde antiwitwasrichtlijn zendt de CFI, wanneer zij een melding van verdachte transacties ontvangt die betrekking heeft op een andere lidstaat, alle relevante informatie in de melding door aan de FIU van die lidstaat. De aanwezigheid van een PEP is één van de relevantiecriteria die moet leiden tot een snelle overdracht naar de Europese FIU in het land waar de PEP vandaan komt.

¹⁸ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202300724&qid=1709304577565

¹⁹ Ter herinnering: De lijst met de exacte functies die in België als prominente publieke functies worden aangemerkt, is ook opgenomen in Bijlage IV bij de wet van 18 september 2017.

Hoewel de CFI niet rechtstreeks betrokken is bij onderzoeken naar buitenlandse investeringen in België, is ze zich terdege bewust van de risico's die met niet-transparante buitenlandse financiering gepaard gaan, niet alleen met betrekking tot witwassen, maar ook met betrekking tot financiering van terrorisme. Tegen deze achtergrond heeft de CFI de besprekingen gevolgd die binnen het Radicalisation Awareness Network²⁰ zijn gevoerd in het kader van een project dat gericht was op het grondig begrijpen en bestrijden van de dreiging van ongewenste buitenlandse financiering binnen de Europese Unie.

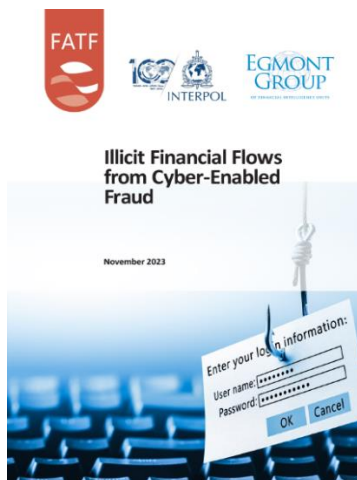
Het jaar 2024 wordt een verkiezingsjaar in ruim 60 landen wereldwijd. Het is bekend dat de financiering van politieke campagnes en partijen kan gebruikt worden door private actoren en buitenlandse staten om invloed uit te oefenen en zich in verkiezingen te mengen. Verder leiden internationale conflicten ertoe dat steeds meer regeringen hun nationale strategieën inzake openbare aanbestedingen en overheidsuitgaven aanpassen. Dat kan een hoger risico op corruptie met zich meebrengen.

1.1.4. Oplichting

Vastgestelde trends

Oplichting vormt sinds vele jaren het voornaamste onderliggende misdrijf van witwassen in dossiers die de CFI aan de gerechtelijke autoriteiten heeft doorgemeld. Dat was in 2023 opnieuw het geval. Het aantal doorgemelde dossiers lag met 341 in dezelfde grootteorde als in 2022.

Een deel van die dossiers had betrekking op *money mules*, natuurlijke personen die bewust of onbewust toestonden dat hun bankrekening en/of bankkaart en pincode door criminelen werd gebruikt voor het witwassen van geld verkregen via allerlei vormen van oplichting, maar voornamelijk online oplichting waarbij geraffineerde methoden werden gebruikt om slachtoffers te misleiden.

De CFI heeft in 2023 meegewerkt aan een gezamenlijk project van de Egmont Groep, de FATF en Interpol dat illegale geldstromen voortkomend uit *cyber-enabled fraud* (CEF) heeft onderzocht. Het project richtte zich op fraude die mogelijk wordt gemaakt door of uitgevoerd wordt via informatie- en communicatietechnologie en die gepaard gaat met grensoverschrijdende criminaliteit²¹ en social engineering technieken²².

Hoewel dergelijke fraude verschillende vormen kan aannemen, lag de focus op Business Email Compromise (BEC) fraude²³, phishing fraude²⁴, identiteitsfraude via sociale media en telecommunicatie²⁵, online

²⁰ Het Radicalisation Awareness Network is een overkoepelend netwerk van personen (waaronder lokale autoriteiten, rechtshandhavers, experts en academici) die onder aansturing van de Europese Commissie ervaringen uitwisselen over de (beleidsmatige) aanpak van problemen op het vlak van radicalisering en gewelddadig extremisme in Europa.

²¹ Zoals grensoverschrijdende actoren of geldstromen.

²² Technieken waarbij slachtoffers gemanipuleerd worden om vertrouwelijke of persoonlijke informatie vrij te geven.

²³ Fraude waarbij slachtoffers e-mailinstructies ontvangen die zogenaamd van klanten of leveranciers afkomstig zijn en waarin hen wordt gevraagd om geld naar nieuwe betaalrekeningen over te maken.

²⁴ Fraude waarbij slachtoffers worden misleid om gevoelige informatie zoals persoonlijke gegevens, bankgegevens of inloggegevens voor hun account vrij te geven. De criminelen gebruiken de informatie vervolgens om geld van de betaalrekeningen van slachtoffers af te halen, nieuwe betaalrekeningen te openen of frauduleuze transacties uit te voeren.

²⁵ Identiteitsfraude via sociale media en telecommunicatie omvat scenario's waarbij slachtoffers via mobiele of sociale media (WhatsApp, Facebook, Instagram, LinkedIn, X, ...) worden benaderd door criminelen die zich voordoen als overheidsfunctionarissen, familieleden of vrienden en die op de emoties van het slachtoffer inspelen om betalingen af te dwingen, om controle over betaalrekeningen over te dragen of om financiële activiteiten uit te voeren zoals leningen aanvragen of rekeningen openen om criminele opbrengsten te ontvangen.

beleggingsfraude²⁶, online romantische fraude²⁷ en vacaturefraude²⁸ (hierna gezamenlijk aangeduid als CEF).

Uit het projectrapport²⁹ blijkt dat CEF een groeiende grensoverschrijdende georganiseerde misdaad is en dat het witwassen van opbrengsten uit CEF gefaciliteerd wordt door professionele witwasgroepen, die deel uitmaken van CEF syndicaten of als aparte organisaties witwasdiensten volgens het crime-as-a-service model leveren, en door professionele dienstverleners die bij het CEF witwasproces betrokken zijn.

Dat witwassen gebeurt meestal zeer snel nadat de fraude heeft plaatsgevonden, via een netwerk van rekeningen van natuurlijke personen (money mules) of rechtspersonen (schermvennootschappen of legitieme vennootschappen) die zich over meerdere financiële instellingen van verschillende aard (zoals banken, betalingsinstellingen en aanbieders van diensten met virtuele activa) kunnen uitstrekken. Daarbij worden diverse witwastechnieken gehanteerd, zoals het gebruik van contant geld, trade- and service based money laundering (TBML / SBML³⁰) en technieken die de anonimiteit van virtuele activa verhogen.

De bevindingen uit het rapport stemmen overeen met de vaststellingen van de CFI.

Zo laten doorgemelde dossiers van de CFI onder meer zien hoe Europese slachtoffers van CEF betalingen verrichtten ten gunste van bestaande of nieuw geopende rekeningen van money mules bij klassieke banken of betalingsinstellingen in België. De money mules maakten deze tegoeden vervolgens vrij snel over naar Belgische of buitenlandse rekeningen in eigen naam of op naam van derden bij traditionele banken, mobiele banken, betalingsinstellingen of instellingen voor elektronisch geld, naar online geldtransfer diensten of naar platformen voor cryptovaluta.

Andere dossiers tonen duidelijk aan hoe opbrengsten uit online beleggingsfraude waarvan buitenlandse particulieren het slachtoffer waren via de bankrekeningen van Belgische schermvennootschappen, vaak vennootschappen in de bouwsector, werden witgewassen door professionele witwasnetwerken. De verrichtingen op de rekeningen van die schermvennootschappen wezen op witwasdiensten via compensatie en TBML via binnen- en buitenlandse ondernemingen actief in diverse sectoren, waaronder voeding en textiel.

De CFI heeft daarnaast dossiers doorgemeld die verband hielden met het witwassen van geld voortkomend uit *kredietfraude*, fraude waarbij leningen bij financiële- of betalingsinstellingen in België worden aangegaan op basis van valse identiteitsdocumenten, valse loonfiches of andere vervalste documenten. De geleende bedragen werden in veel gevallen op de bankrekeningen van money mules gestort en daarna gedeeltelijk in contanten opgenomen, naar andere natuurlijke personen in België of het buitenland overgemaakt en voor betalingen via bankkaart aangewend.

De CFI waarschuwde begin 2023 via haar publieke website voor een valse e-mail die in haar naam werd verstuurd, vermoedelijk met de bedoeling om oplichting te plegen, en voor attesten die zagezegd tegen contante betaling door de CFI werden uitgegeven.

²⁶ Fraude waarbij slachtoffers via nepadvertenties of online adviseurs naar niet-bestaande of valse (frauduleuze) platforms worden gelokt om in virtuele of niet-virtuele activa te beleggen of te handelen.

²⁷ Fraude waarbij slachtoffers ertoe verleid worden om geld naar criminelen over te schrijven nadat ze ervan overtuigd zijn dat ze een romantische relatie hebben.

²⁸ Fraude waarbij nepvacatures via sociale mediaplatformen worden aangeboden en slachtoffers overtuigd worden om aanbetalingen te doen om de job te verkrijgen of om producten te kopen om de verkoop op een handelsplatform te stimuleren.

²⁹ FATF - Interpol - Egmont Group (2023), Illicit Financial Flows from Cyber-Enabled Fraud, FATF, Paris, France : www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/MethodsandTrends/Illicit-financial-flows-cyberenabled-fraud.html

³⁰ Service Based Money Laundering.

De meeste van de vermelde vormen van fraude omvatten een element van identiteitsfraude. Ook de identiteit van de CFI werd gebruikt bij pogingen tot (online) fraude.

De CFI heeft tot slot ook dossiers aan de gerechtelijke overheden doorgemeld die op conventionele vormen van fraude betrekking hadden, zoals de welbekende oplichting waarbij personen van deur tot deur gaan om onderhoudswerken aan te bieden (ontmossen van daken, asfalteren van opritten, ...) en finaal een aanzienlijk hogere prijs dan de overeengekomen prijs aanrekenen voor de, al dan niet slecht, uitgevoerde werkzaamheden. Die oplichtingspraktijken konden in bepaalde gevallen aan de activiteiten van buitenlandse georganiseerde misdaadgroeperingen worden gerelateerd, die de opbrengsten van fraude via misbruik van internationale handel witwasten.

Meldingen inzake oplichting en fraude

De CFI heeft in 2023 vooral informatie over mogelijke oplichting en fraude ontvangen van:

- kredietinstellingen, betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld: zij meldden in veel gevallen het gebruik van doorsluisrekeningen door money mules ;
- wisselkantoren rapporteerden geldtransfers die rechtstreeks door gedupeerde personen of door money mules werden uitgevoerd ;
- de FSMA bezorgde de CFI hoofdzakelijk informatie over frauduleuze tradingplatformen³¹ en frauduleuze kredietaanbiedingen³². Het ging daarbij voornamelijk om buitenlandse bankrekeningnummers of e-walletadressen waarnaar Belgische slachtoffers geld hadden overgeschreven of uitgenodigd werden te doen. Ze verstreekte ook informatie over bankrekeningen en crypto wallets die in het kader van recoveryroomfraude³³ werden gebruikt ;
- de FOD Economie meldde informatie over Belgische of buitenlandse rekeningnummers die in oplichtingen werden gebruikt aan de CFI ;
- buitenlandse FIUs informeerden de CFI onder andere over bankrekeningen (die in België werden geopend of die een Belgisch IBAN-nummer hadden) waarnaar buitenlandse slachtoffers van oplichting geld hadden overgeschreven of verzochten de CFI om de via de rekeningen verrichte transacties te analyseren of het gebruik van dergelijke rekeningen op te schorten.

De CFI zoekt bij de behandeling van deze meldingen voortdurend naar een evenwicht tussen de inzet van middelen enerzijds en het leveren van een effectieve bijdrage aan het terugdringen van de verschillende vormen van fraude anderzijds, door een risico gebaseerde aanpak te volgen. Hierbij wordt uitgegaan van het principe dat maximaal gebruik wordt gemaakt van de specifieke vaardigheden van de verschillende partners die actief zijn op het gebied van fraudebestrijding, door de beschikbare informatie zoveel mogelijk binnen de wettelijke grenzen te verspreiden.

De aanpak is gebaseerd op een combinatie van het doorgeven van informatie over de belangrijkste money mules of netwerken aan de gerechtelijke autoriteiten en het delen van informatie met haar buitenlandse tegenhangers om hen te waarschuwen voor fraudeurs of money mules die in hun land actief zijn en zo te proberen de analyse van deze "verzamelrekeningen of -wallets" te bevorderen en een einde te maken aan bepaalde geldstromen, of in het ideale geval zelfs de terugvordering van de tegoeden in het buitenland mogelijk te maken.

³¹ Via valse onlineplatformen met een sterk professionele uitstraling, strikken oplichters consumenten met beloften van onwaarschijnlijk lucratieve beleggingen in crypto's, Forex-producten, CFD's, grondstoffen of edele metalen. Potentiële slachtoffers worden meestal benaderd via nepadvertenties op sociale media of online videoplatformen.

³² Bij deze vorm van fraude komt de consument, die vaak al in een precare financiële situatie verkeert, via internet in contact met niet-vergunde kredietverstrekkers, die hem of haar een lening aan gunstige voorwaarden aanbieden. Onder het voorwendsel van het toekennen van een lening wordt aan de consument gevraagd allerhande fictieve kosten te betalen zoals administratieve kosten, verzekeringskosten, enz. Op het einde van de rit ontvangt de consument de gevraagde lening niet en kan hij de betaalde bedragen niet recupereren.

³³ Bij recoveryroomfraude worden slachtoffers van een eerdere beleggingsfraude gecontacteerd door een entiteit die belooft dat ze de verloren gelden voor hen kan recupereren. Om het geld te kunnen recupereren, vraagt de entiteit om een vergoeding te betalen. Deze vergoeding is louter een voorwendsel om de slachtoffers opnieuw geld af te troggelen. Uiteindelijk zien de slachtoffers hun verloren inleg niet terug, maar zijn ze daarbovenop nog een pak extra geld kwijt.

De informatie die niet geëxternaliseerd wordt, gaat niet verloren, maar vormt een essentiële bron van informatie voor strategische analyse en de behandeling van nieuwe meldingen en informatie door de CFI.

Vooruitblik

Verwacht wordt dat online fraude in de toekomst verder zal toenemen en dat online oplichters en cybercriminelen nieuwe technologieën zullen blijven exploiteren om hun opbrengsten uit fraude te maximaliseren. Europol stelt dat bescherming tegen AI-gedreven fraude (fraude waarbij bijvoorbeeld stemmen worden gekloond of deepfake-beelden en video's worden gegenereerd) een absolute noodzaak in de strijd tegen online fraude zal worden³⁴. De Europese politiedienst voorspelt ook dat het crime-as-a-service ecosysteem door het toenemend gebruik van innovatieve technologieën waarschijnlijk zal groeien en een multiplicator effect op de georganiseerde misdaad zal hebben.

Preventie, waakzaamheid en voorzichtigheid blijven essentieel om oplichting te voorkomen. In de strijd tegen het witwassen van geld voortkomend uit oplichting blijven samenwerking en tijdige gegevensuitwisseling met (inter-)nationale partners ook van cruciaal belang.

De CFI heeft haar inspanningen op dat vlak in 2023 voortgezet. Op nationaal niveau heeft de CFI onder andere met de financiële sector gewerkt aan een meldingsformulier dat een efficiëntere rapportering en behandeling van meldingen inzake fraude mogelijk maakt.

Preventie, waakzaamheid en voorzichtigheid blijven essentieel om oplichting te voorkomen.

De CFI was daarnaast betrokken bij uitwisselingen op strategisch niveau met verschillende bevoegde nationale autoriteiten in het kader van het Nationaal Platform Massafraude.

Op internationaal niveau heeft de CFI zich meermaals op vraag van een buitenlandse tegenhanger tegen de uitvoering van verrichtingen op Belgische rekeningen verzet en talrijke meldingen inzake mogelijke fraude met buitenlandse FIUs gedeeld.

1.2. Evolutie van de technieken

1.2.1. De dienstverleners op het vlak van witwassen

Om onder de radar te kunnen blijven van de steeds performantere financiële detectiesystemen doen criminele organisaties in toenemende mate een beroep op specialisten om hun kapitaal wit te wassen. Over het algemeen maken deze financiële specialisten geen deel uit van de criminele organisatie en houden ze zich ver van de onderliggende criminele activiteiten die aan de basis liggen van het op illegale wijze verkregen geld. Zij komen louter tussen als dienstverleners om de fondsen uit uiteenlopende criminaliteitsvormen een legale schijn te geven.

De facilitatoren

De toegenomen professionalisering van het witwassen houdt het risico in dat bepaalde financiële en niet financiële beroepen gebruikt worden door criminelen om het witwassen van geld te vergemakkelijken.

³⁴ Zie onder andere Europol (2023), Online fraud schemes: a web of deceit, Europol Spotlight Report Series, Publications Office of the European Union, Luxembourg, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Spotlight-Report_Online-fraud-schemes.pdf

Verschillende dossiers die de CFI in 2023 behandelde, bevestigen dit risico en illustreren op welke wijze financiële specialisten tussenkomen in het witwasproces. Ze bieden diensten en advies aan op verschillende vlakken : begeleiding bij het oprichten van vennootschappen met inbegrip van het betalen van de oprichtingskosten, opstellen van een financieel plan, inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO), BTW-administratie, opmaken van jaarrekeningen, loonfiches en het vestigen van een maatschappelijke zetel of postbusadres.

In sommige dossiers blijkt duidelijk dat deze facilitatoren dermate ver gaan in het opzetten van frauduleuze constructies voor de criminele netwerken, dat er weinig twijfel bestaat over het bewust karakter van hun tussenkomst. In andere gevallen lijkt het eerder te gaan om het onbewust bijdragen aan witwasactiviteiten.

Reeds verschillende jaren vormt de detectie en de aanpak van het gebruik van schermvennootschappen bij witwasconstructies één van de belangrijkste uitdagingen voor de meldende instellingen en de CFI.

Het voorbije jaar heeft de CFI dan ook verschillende keren de toezichtshoudende autoriteiten verwittigd over de betrokkenheid van professionele dienstverleners bij het witwassen van geld, met het oog op het opleggen van sancties.

De professionele witwassers

In een toenemend aantal dossiers stelt de CFI vast dat personen hun expertise gebruiken om witwasnetwerken op te zetten. In ruil voor een commissie bieden zij een grensoverschrijdende infrastructuur aan die bestaat uit een netwerk van (scherm-) vennootschappen, stromannen, money mules en bankrekeningen.

Deze witwasnetwerken bieden een *dienstverlening 'à la carte'* aan. Criminelen kunnen het volledige witwasproces dan wel bepaalde onderdelen uitbesteden aan deze netwerken en kunnen kiezen in welke vorm ze hun inbreng willen ontvangen : cash, luxegoederen, investeringsgoederen of vastgoed. Hiervoor worden de fondsen initieel verzameld, eventueel getransporteerd en geïnjecteerd in het financiële systeem. De gelden circuleren vervolgens tussen rekeningen van de schermvennootschappen over grenzen heen, waarbij via technieken als compensatie en TBML de illegale herkomst verder versluierd wordt.

Deze trend wordt niet enkel vastgesteld door de CFI, het gaat duidelijk om een internationaal fenomeen.

De vennootschappen als polycriminele witwasvector

Het ***gebruik van serieel opgerichte schermvennootschappen blijft een sleutelement*** in talrijke witwasdossiers van de CFI. Bepaalde sectoren zijn gevoelig voor misbruik op het vlak van fraude en witwassen en worden vaker geïmpliceerd door de georganiseerde misdaad, zoals de bouw, de industriële reiniging, de horeca, de transportsector en de handel in voertuigen. De bedragen in deze dossiers lopen snel op tot meerdere miljoenen EUR in een periode van enkele maanden.

De CFI heeft verschillende initiatieven genomen om de problematiek van het gebruik van schermvennootschappen bij het witwassen van geld verder onder de aandacht te brengen, en werkt hierbij onder meer samen met de parketten en de FOD Economie.

1.2.2. Derdenbetalingen

Mechanisme

De professionele witwasnetwerken, die instaan voor een groot deel van het witwassen van geld uit drughandel en verschillende andere onderliggende misdrijven, maken voor hun activiteiten gebruik van een aantal specifieke witwastechnieken. De bekendste hiervan zijn compensatie en TBML, naast de

algemene inzet van *facilitatoren* en *schermvennootschappen*, die verder besproken worden. De voorbije jaren komt uit de talrijke transacties in de dossiers echter een bijzondere techniek naar voor, zijnde ‘*derdenbetalingen*’ of in het Engels ‘*Third Party Payments (TPPs)*’.

In essentie zijn TPPs betalingen die voldaan worden door een derde (‘third party’) in opdracht of voor rekening van een betaler en ten gunste van een begunstigde. Meestal gaat het om de levering van een goed of een dienst, betaald door een derde partij die noch koper of verkoper is. In het legale betalingsverkeer zijn de laatste tien jaar verschillende TPP-providers ontstaan. Zij zorgen ervoor dat binnen dienstverlenende platformen de betalingsverplichtingen overgenomen worden en voorzien een vorm van ‘settlement’ tussen de aanbieders en klanten op die platformen. Op die manier nemen zij de opvolging van de betalingen uit handen van de verkopers en bieden ze vaak een vorm van garantie aan de kopers, namelijk dat de betaling pas effectief gebeurt wanneer volgens de voorwaarden geleverd wordt. Een voorbeeld van deze dienstverlening zijn de platformen voor de verhuur van vakantiewoningen, waarbij de verhuurders van panden niet door de huurders betaald worden, maar door het platform, dat naast de praktische regeling ook de financiële stromen controleert.

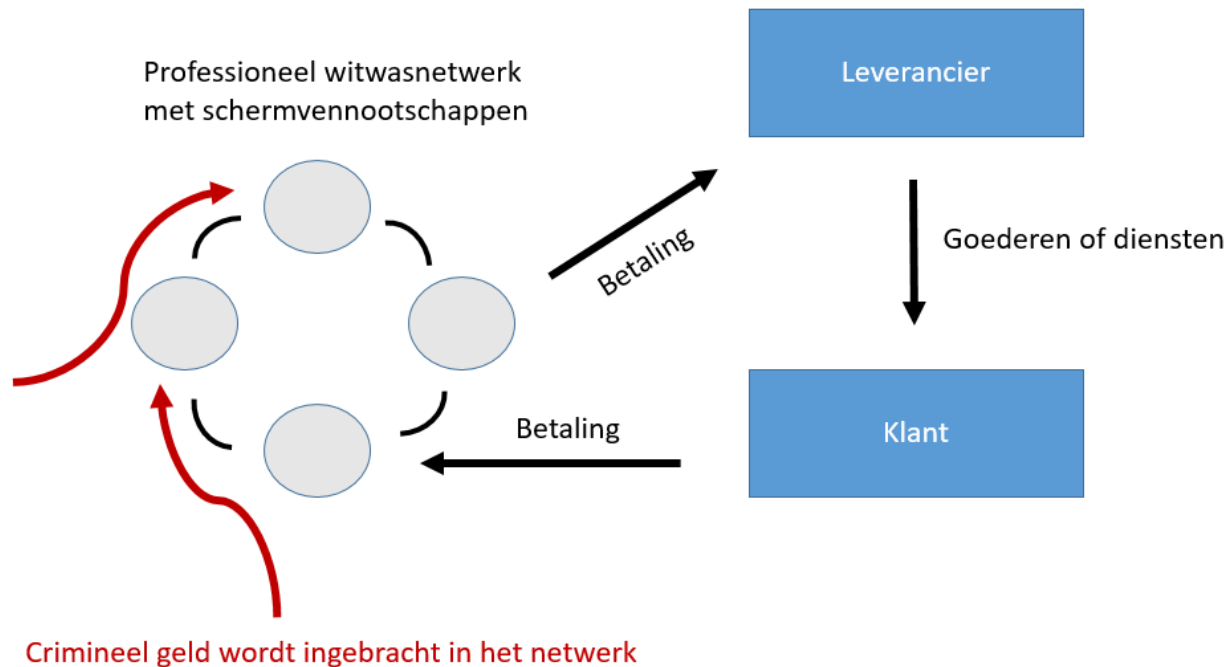
Ook in de betaalindustrie zijn talrijke payment service providers actief die tegen vergoeding betaalverplichtingen opvolgen en overnemen van klanten. De digitalisering van de betaalindustrie en de toename van de online dienstverlening hebben tot een zeer sterke groei van de betalingen door derden geleid.

Misbruik door witwasnetwerken

Net zoals in de legale economie bepaalde deelprocessen van de bedrijfsvoering, zoals de boekhouding of het onderhoud van IT-infrastructuur, uitbesteed worden aan gespecialiseerde dienstverleners, zo is er ook in de criminele wereld een doorgedreven evolutie naar meer specialisatie zichtbaar. De professionele witwasnetwerken zelf zijn hier het beste voorbeeld van, maar ook bij het gebruik van derdenbetalingen blijkt een techniek uit het reguliere financiële systeem vlot overgenomen te worden in de criminele wereld.

In een witwascontext worden derdenbetalingen immers gebruikt om financiële banden te verdoezelen en het volgen van de geldstroom te bemoeilijken. Wanneer bedrijven in bepaalde zones buiten de EU die op financieel vlak als risicovol beschouwd worden, goederen of diensten willen aankopen van Europese ondernemingen kunnen ze geconfronteerd worden met hoge kosten of administratieve barrières bij de betaling. Het formele banksysteem wordt dan dikwijls vermeden, en er wordt gezocht naar een informeel netwerk om de betaling te kunnen voldoen. De leverancier, die de betaling ontvangt van een derde - een bedrijf met toegang tot het Europese banksysteem - wordt correct betaald met verwijzing naar de factuur, en de klant vermijdt hoge administratieve kosten of zware ‘due diligence’ - procedures. In bepaalde landen zijn er informele financiële netwerken actief die deze dienstverlening combineren met diensten voor geldverzending (hawala).

Deze dienstverlening is op wettelijk vlak meestal niet gereguleerd, maar daarom is de herkomst van het geld nog niet illegaal. Criminele organisaties actief op het vlak van witwassen van geld hebben zich echter geïnspireerd op het systeem van derdenbetalingen en misbruiken het feit dat bedrijven geen argwaan meer hebben bij het ontvangen van betalingen van andere partijen dan de kopers. De professionele witwasnetwerken bieden voor een lage commissie betalingsdiensten aan in gebieden waar het reguliere financiële systeem perfect werkt en slagen er op die manier in om geld uit criminele activiteit te mengen met betalingen in het legale handelsverkeer (zie schema).

Bij de professionele witwasnetwerken, die de CFI reeds enkele jaren als belangrijkste motor voor het witwassen van geld in België beschouwt, komen betalingen tussen schermvennootschappen en legale bedrijven zeer veel voor. Dikwijls is er geen economische verklaring voor deze financiële stromen tussen bedrijven waarvan de activiteiten op geen enkele manier verband met elkaar houden. De rekeningen van de schermvennootschappen verwerken op enkele maanden tijd miljoenen euro's aan betalingen, een financiële stroom die niet verantwoord kan worden door de reële activiteit of omvang van de vennootschap. Aan debetzijde wordt overgeschreven naar andere schermvennootschappen, maar in de laatste fase van het proces ook naar bedrijven die wel degelijk een officiële activiteit uitoefenen. Soms gaat het zelfs om grote gereputeerde bedrijven binnen sectoren als voeding, chemie of farmaceutica.

Belgische bedrijven kunnen onbewust meedraaien in een witwasnetwerk, dat gebruik maakt van derdenbetalingen om legale en illegale financiële stromen met elkaar te vermengen.

Naast de professionele witwasnetwerken maken criminele organisaties ook zelf gebruik van derdenbetalingen om leden te vergoeden in natura. Horloges, luxewagens maar zelfs keukens of voetbaltickets worden geleverd en gefactureerd aan personen die een dienst geleverd hebben aan de organisatie, maar worden betaald door vennootschappen die onder controle staan van de criminele organisatie. De factuur wordt dan vervalst voor de boekhouding van die vennootschap. De leveranciers worden correct betaald - al is het niet door de klant - en stellen zich verder geen vragen bij de transactie. De facilitatoren die op die manier vergoed worden voor bewezen diensten, moeten geen inkomende fondsen op hun rekeningen verantwoorden en vermijden zo detectie door financiële instellingen.

Derdenbetalingen bij sanctieomzeiling

Tot slot komt het gebruik van derdenbetalingen ook voor bij de aanbidding van 'correspondent banking' (COBA) - diensten rond internationaal betaalverkeer en handel. Bij de afwikkeling van financiële

transacties wordt via SWIFT³⁵ beroep gedaan op een netwerk van banken met onderlinge relaties die kunnen optreden als vertegenwoordiger voor andere financiële instellingen, meestal in het buitenland. De tussenkomende banken zullen ook deze transacties monitoren en screenen op personen en transacties van en naar gesanctioneerde of risicolanden

De techniek van TPP kan echter misbruikt worden om gesanctioneerde landen of individuen onrechtstreeks toch toe te laten tot het internationale financiële systeem.

Zo blijkt dat in financiële centra of landen in de directe omgeving van gesanctioneerde landen, schermvennootschappen worden opgezet of beroep wordt gedaan op al dan niet clandestiene wisselkantoren om via derde betalingen toch betalingen mogelijk te maken tussen het gesanctioneerde land of entiteiten en bedrijven in Europa. Verder wordt de techniek van TPP ook gebruikt in gesanctioneerde landen zelf.

België heeft enkele banken die actief zijn in correspondent banking en over een uitgebreid netwerk beschikken. De CFI heeft onderzoek gevoerd naar TPPs en de ontwijking van sancties op basis van informatie van deze banken. De COBA-transacties vormen een cruciale informatiebron om beter zicht te krijgen op deze typologie

De analyse van de COBA-informatie wijst dus sterk in de richting van netwerken die gebruikt worden om de sancties tegen het land te omzeilen maar mogelijk ook om aankopen te kunnen doen in proliferatie-context. Een ander deel van de COBA-informatie heeft betrekking op belangrijke financiële transacties die mogelijk verband houden met corruptie in het buitenland.

De analyse van TPPs bij COBA laat de CFI toe om Belgisch onderzoek in te schakelen in een internationale context en beter zicht te krijgen op de risico's op het vlak van witwassen, de financiering van terrorisme en de proliferatie.

Echter, gezien de aard van de COBA-informatie - vaak met uitsluitend internationaal karakter en zonder directe band met Belgische entiteiten - stuurt de CFI het merendeel van de meldingen door als spontane informatiedeling naar de betrokken buitenlandse FIUs.

2. Trends op het vlak van de financiering van terrorisme

De laatste jaren ligt het aantal dossiers dat de CFI naar de parketten doormeldde met ernstige aanwijzingen van de financiering van terrorisme vrij laag. Ook de bedragen aan verdachte geldstromen in de dossiers zijn beperkt, zeker in vergelijking met de grote bedragen die over het algemeen omgaan in de witwasdossiers. In 2023 zette die trend zich verder door, dit in schril contrast met het niveau van algemene dreiging in ons land. Na de aanslag op 16 oktober op de Zweedse voetbalsupporters heeft het OCAD het dreigingsniveau opgeschaald naar niveau '3' of 'ernstig'. Deze tegenstelling bevestigt voor de CFI dat de aanpak van de financiering van terrorisme sterk verschilt van de aanpak van witwassen. Bij witwassen is de omvang van een fenomeen - in aantal dossiers of grootte van de bedragen - de hoeksteen van een risico-gebaseerde aanpak. Bij de aanpak van de financiering van terrorisme komt het erop neer een potentiële dreiging te kunnen inschatten. De achtergrond, contacten of activiteiten van individuen en organisaties zijn betere graadmeters voor de inschatting van het potentieel gewelddadig karakter dan de omvang van hun financiële transacties. Meer nog dan voor witwassen is bij de aanpak van de financiering van terrorisme de uitwisseling van informatie met andere bevoegde diensten, zowel op nationaal als op internationaal vlak, cruciaal.

³⁵ Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication, een in 1973 opgerichte internationale coöperatieve organisatie voor het verzenden van financiële berichten.

Meer operationele informatie komt van de politie en de veiligheidsdiensten als het OCAD, de Veiligheid van de Staat en ADIV, de militaire inlichtingendienst. Op nationaal vlak vormt de FOD Buitenlandse Zaken een belangrijke bron van algemene informatie.

De CFI meldt de dossiers waarin sprake is van ernstige aanwijzingen van de financiering van terrorisme door aan de parketten, maar kan volgens artikel 83, § 2, 4° van de wet van 18 september 2017 ook informatie in het kader van de bestrijding van het radicaliseringsproces delen met de inlichtingendiensten en OCAD. Deze wettelijke mogelijkheid om tijdig informatie uit te wisselen, mogelijk in de aanloop naar een gewelddadige actie, is een belangrijke troef die frequent uitgespeeld werd in 2023.

Net zoals de voorbije jaren heeft CFI ook enkele meldingen ontvangen van het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen (EPI) van de FOD Justitie en werd in diverse dossiers informatie met deze dienst uitgewisseld. Deze samenwerking wordt als bijzonder waardevol beschouwd gezien het risico dat verbonden is aan veroordeelde personen of personen in voorhechtenis. In verschillende gevallen konden er belangrijke verbanden worden gelegd met personen of organisaties die voordien niet gekend waren en die mee een profiel schetsen van de gedetineerde.

Lone actors

De aanslag op 16 oktober in Brussel heeft nogmaals aangetoond dat de terroristische dreiging die uitgaat van daders die alleen handelen, al dan niet onder invloed van een kleine groep gelijkgestemden, allesbehalve onderschat mag worden. Vaak zijn deze personen op hele korte tijd online geradicaliseerd, en kan een externe gebeurtenis - een trigger-event - volstaan om tot een gewelddadige actie over te gaan.

Radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremistisch geweld of terrorisme, door het vormen van (eerder gefragmentariseerde) netwerken of het uitwisselen van extremistische content of propaganda lijken zich immers steeds meer te verplaatsen van de publieke ruimte en fysieke interactie, naar virtuele omgevingen en communicatieplatformen. De mogelijkheden zijn legio in die ongereguleerde, afgeschermdes ruimtes. De anonimiteit voor de gebruikers van die virtuele ruimtes en de mogelijkheden om online geld te verzamelen, maakt de weg vrij voor een *auto-radicalisatie* die zeer verontrustend is en die mogelijk het handelen van de lone actors kan verklaren.

Radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot terrorisme verplaatsen zich steeds meer naar virtuele omgevingen, waar ook financiering gezocht kan worden voor gewelddadige acties

Financieel onderzoek naar deze vorm van radicalisering en potentieel terrorisme is zeer complex, aangezien de verrichtingen bijzonder moeilijk detecteerbaar zijn. De lone actors kunnen een beperkt deel aan eigen - dikwijls legale - middelen aanwenden om een actie uit te voeren. Bij sponsoring van buitenaf is het voor financiële instellingen omwille van de vaak onopvallende aard van de transacties moeilijk om die verrichtingen als verdacht te bestempelen. Tijdige detectie door de politie- en inlichtingendiensten, met vermelding in de Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB) van OCAD, laat de CFI toe om gericht op zoek te gaan naar financiële transacties.

De invloed van buitenlandse conflicten

In 2023 escaleerde de immer gespannen relatie tussen Israël en de Palestijnen, met de aanslagen van Hamas op 7 oktober. De maatschappelijke onrust die de oorlog in Oekraïne, de sancties tegen Rusland en het Palestijns-Israëliësch conflict teweegbrengen, vraagt het uiterste van het spanningsveld tussen (internationale) wetgeving, veiligheid en fundamentele vrijheden. Waakzaamheid is eveneens geboden *vis à vis* de externe dreiging die uitgaat van internationaal conflict en hybride oorlogsvoering die breder gaat dan enkel het militair-technische aspect.

Sinds begin oktober stelt de CFI een erg sterke stijging vast van meldingen met vermelding van mogelijke banden met het conflict tussen Israël en Hamas. Het aantal dossiers dat op basis van dit soort meldingen leidde tot een externalisatie in het kader van financiering van terrorisme bleef in 2023 echter beperkt. Er werden geen verrichtingen geregistreerd die rechtstreeks konden beschouwd worden als financiering van Hamas. Wel werden overschrijvingen vastgesteld naar een buitenlandse organisatie die verdacht werd van banden met Hamas. Er was ook sprake van het inzamelen van geld binnen de Palestijnse diaspora gevolgd door opvallende overschrijvingen naar rekeningen in landen in het Midden-Oosten. Daarnaast waren er sterke banden met personen die het voorwerp uitmaakten van een terrorisme-onderzoek gevoerd door het federaal parket.

Ook het conflict in het Oost-Congo, dat recent oplaaide, genereerde verdachte geldstromen die verder onderzocht werden.

Terroristische dreiging uitgaande van politiek extremisme

Hoewel het aantal dossiers over rechtsextremisme de voorbije jaren gestabiliseerd is, blijft het een onderwerp dat bij de CFI frequent naar boven komt in de meldingen. Het gaat dan vaak over informatie omtrent een persoon die al uitgebreid gekend is bij de CFI en de partnerdiensten. Als er al nieuwe personen of entiteiten aan bod komen, is dat dikwijls vanuit een verband, meestal als tegenpartij van een financiële verrichting. De aandacht wordt dan meestal op deze personen gevestigd naar aanleiding van informatie van de politie, de Veiligheid van de Staat, ADIV of het OCAD. Ook zijn er buitenlandse groeperingen die hun gedachtegoed naar België exporteren of die om opportuniteitsredenen hun geld beheren bij Belgische financiële instellingen. Hierin werden vaak banden vastgesteld met nabijgelegen Europese landen als Duitsland en Oostenrijk, maar ook met Nederland.

Evolutie van het financiële landschap.

Neobanken en *Payment Service Providers (PSPs)* hebben inmiddels hun plek verworven in het betaalsystemenlandschap en hun financiële instrumenten sluiten naadloos aan op die eerder genoemde trend van toenemende digitalisering. Dit brengt de nodige uitdagingen met zich mee voor de identificatie van de gebruikers en de detectie van de verrichtingen. Het gebruik van online rekeningen of binnen- en buitenlandse IBANs gekoppeld aan multi-currency accounts bemoeilijkt de traceerbaarheid van een transactie, zeker wanneer gekoppeld aan crypto-exchangeplatformen. We zien dan ook dat in de context van terrorismefinanciering er een transformatie lijkt plaats te vinden van traditionele 'collector'-systemen³⁶ naar het gebruik van cryptovaluta en dito exchangeplatformen om fondsen te verplaatsen. Deze methodes bieden de mogelijkheid om de verschillende fases van de transactie te vertroebelen, traditionele poortwachters te omzeilen en fysieke grenzen te ontwijken. De modus operandi is niet beperkt tot één specifieke ideologische geïnspireerde groep; het bredere ideologisch/extremistisch spectrum vertoont gemeenschappelijke kenmerken waaronder hun tactische financieringsmethodes.³⁷

3. Internationale context

3.1. Gewapende conflicten

Het jaar 2023 luidde het tweede jaar in van de oorlog in Oekraïne, en net zoals in 2022 heeft het conflict aanleiding gegeven tot de frequente uitwisseling van relevante informatie tussen de FIUs. Aan de basis van deze informatie-uitwisseling liggen de meldingen van de financiële instellingen en andere

³⁶ Collectors zijn financiële tussenpersonen die over een netwerk beschikken waarlangs ze geld -verkregen via money remittance vanuit het buitenland- in cash tot bij de begunstigen kunnen krijgen. Dit informele systeem werd veelvuldig ingezet om FTF's in conflictzones te voorzien van financiële middelen, of de latere (ex-) strijders die in de Koerdische kampen in Syrië of Irak gevangen zaten te ondersteunen.

³⁷ [European Union Terrorism Situation and Trend report 2023.pdf \(europa.eu\)](#)

categorieën van melders, die een bijzondere waakzaamheid aan de dag leggen ten aanzien van personen, groepen en entiteiten tegen wie financiële sancties van toepassing zijn.

Indien de CFI na onderzoek ernstige aanwijzingen van witwassen van geld, terrorismefinanciering of de financiering van proliferatie vaststelt in deze meldingen, worden de dossiers overgemaakt aan het parket voor verder gevolg. Indien het louter om een schending van beperkende maatregelen gaat, heeft de CFI via artikel 83, § 2, lid 1, 6° van de wet van 18/09/2017 de mogelijkheid om de informatie te delen met de Algemene Administratie van de Thesaurie, de bevoegde autoriteit voor de administratieve verwerking van en het toezicht op de naleving van financiële sancties.

Naast de oorlog in Oekraïne heeft ook de aanval van Hamas en de Israëlische reactie met de inval in Gaza geleid tot talrijke meldingen en de uitwisseling van informatie met een aantal buitenlandse FIUs, kaderend in onderzoek naar de financiering van Hamas.

Dankzij performante systemen van informatie-uitwisseling zoals FIU.net op Europees vlak en Egmont Secure Web - het communicatienetwerk van de Egmont Groep - op internationaal vlak zijn de FIUs degelijk gewapend om grensoverschrijdende fenomenen die verband houden met internationale conflicten efficiënt aan te pakken.

3.2. Technologische ontwikkelingen

De technologische ontwikkelingen en de manier waarop virtuele realiteit ons dagelijks handelen en ons bewustzijn beïnvloedt heeft een grote impact op het werk van de CFI. We merken op dat die nieuwe sferen van (digitale) invloed zich onder andere vertalen en manifesteren in snel evaluerende financiële producten en betaalwijzen. De CFI houdt de evoluties met betrekking tot het internationale bereik en het mogelijk ondermijnd potentieel van nieuwe technologieën nauwlettend in het oog.

Anderszijds bieden nieuwe technologieën ook spectaculaire mogelijkheden op het vlak van financieel onderzoek. De toepassing van doorgedreven data-analyse en *Artificial Intelligence* in het kader van de strijd tegen het witwassen van misdaadgeld staat nog in de kinderschoenen maar is zeer veelbelovend. Het kraken door de federale politie van het geëncrypteerde communicatienetwerk aangeboden door Sky ECC, wat in 2023 aan de basis lag van verschillende rechtszaken, heeft aangetoond dat het gebruik van nieuwe technologie criminele organisaties kwetsbaar kan maken. Opsporingsdiensten en FIUs kunnen technologische ontwikkelingen ook gebruiken in hun strijd tegen de georganiseerde misdaad. De grote uitdaging voor de FIUs bestaat er dan ook niet enkel in om technologische ontwikkelingen op de voet te volgen en eventueel voor te stellen om te reguleren wanneer er sprake is van een aanzienlijk risico op misbruik, maar vooral om zelf zoveel mogelijk in te zetten op nieuwe technologische onderzoeksmogelijkheden.

Een goed voorbeeld van financiële technologie die omwille van het risico op misbruik gereguleerd werd, zijn de cryptoactiva.

Op 20 april 2023 heeft het Europees Parlement de Verordening inzake cryptoactivamarkten³⁸ (MiCA) gestemd om de aantrekkelijkheid en rechtszekerheid ervan aan te moedigen, maar ook om beleggers te beschermen en de financiële stabiliteit te behouden. Op 9 juni 2023 werd de verordening gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU en vanaf 29 juni 2023 traden de regels gefaseerd in werking. De MiCA-verordening heeft betrekking op verschillende domeinen, waaronder het aanbieden van cryptoactivediensten, het aanbieden aan het publiek en de toelating tot tokenhandel, waaronder stabiele waardetokens (stablecoins) en het voorkomen van marktmisbruik.

In België is sinds eind april 2023 geen enkele aanbieder van diensten voor virtuele waarden of VASP (Virtual Assets Service Provider) meer actief. Voorheen was slechts één VASP geregistreerd bij de

³⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32023R1114>

FSMA, een verplichting sinds 1 mei 2022. De markt van cryptoactiva is echter bij uitstek een internationaal gegeven, zodat Belgische ingezetenen zich richten tot grote aanbieders in Nederland, Duitsland, Frankrijk of buiten de EU. Omwille van dit internationaal karakter besteden de FIUs grote aandacht aan effectieve internationale samenwerking in het kader van cryptogerelateerde dossiers, zowel op vlak van opleidingen en kennisdeling als wat betreft het delen van informatie in concrete dossiers.

De meest voorkomende witwas misdrijven gelinkt aan crypto in 2023 waren oplichting (computercriminaliteit, money mules, crypto-investeringsfaudes), ernstige fiscale fraude, drughandel en georganiseerde misdaad. Het gebrek aan uitleg over de bestemming of herkomst van fondsen die worden overgemaakt vanuit of naar VASPs, de snelheid waarmee fondsen worden verplaatst (*pass through*) of het feit dat transacties niet overeen komen met het (economische) profiel van de betrokken persoon kunnen beschouwd worden als de belangrijkste typologieën die in 2023 werden vastgesteld. Hieruit blijkt dat de indicatoren van verdachte verrichtingen voor witwassen bij cryptoactiva op zich weinig verschillen van de signalen die vastgesteld worden bij klassieke financiële transacties. Wel kunnen criminelen technieken gebruiken om de tracering van fondsen en de identificatie op de blockchain te bemoeilijken, zowel voor het witwassen van geld als voor de financiering van terrorisme. In dat geval geldt dat het gebruik van *privacy coins*, *mixers*, *peer-to-peer platformen* en andere technieken om transacties te versluieren op zich al reden is tot sterk verhoogde waakzaamheid, net als het gebruik van platformen op exotische locaties die niet of nauwelijks gereguleerd zijn.

Een ander gebied waar technologische ontwikkelingen raken aan het preventieve anti-witwassysteem is de evolutie op het vlak van de snelheid van uitvoering van financiële transacties. In 2023 werd op Europees niveau verder gesleuteld aan een wetgevend kader voor directe betalingen of '*instant payments*'. Deze discussies resulteerden in een verordening over instant betalingen, aangenomen door het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie in februari 2024.

Hoewel directe betalingen een must zijn in het moderne betaalverkeer en de consumenten veel voordelen bieden, houden ze ook risico's in op het gebied van fraude en oplichting, zoals phishing. Er rest de financiële instellingen weinig tijd voor het uitvoeren van controles en het wordt voor FIUs en gerechtelijke autoriteiten moeilijker om fondsen te blokkeren.

Zo is het bekend dat een discordantie tussen de opgegeven begunstigde van een overschrijving en de titularis van de begunstigde rekening een risico-indicator voor fraude is. Volgens de nieuwe verordening zullen banken en andere aanbieders van betalingsdiensten dan ook moeten controleren of de naam en het IBAN-nummer van de begunstigde matchen, zodat de betaler voor mogelijke fouten of fraude kan worden gewaarschuwd voordat een transactie wordt uitgevoerd. Deze verplichting geldt ook voor normale overmakingen en vloeit voort uit aanbeveling 16 van de FATF, die financiële instellingen verplicht om voldoende informatie te verzamelen over de opdrachtgever en de begunstigde van financiële transacties.

Tot slot heeft de sterke opkomst de voorbije jaren van financiële dienstverleners die enkel online actief zijn het betalingslandschap grondig door elkaar geschud. Na de Brexit hebben verschillende Payment Service Providers zich bovendien in Brussel gevestigd, om de Europese markt beter te kunnen bedienen. De sterke stijging van het aantal meldingen aan de CFI de voorbije jaren kan deels verklaard worden door deze evolutie.

Omwille van het digitale karakter van hun diensten beschikken de PSPs over een schat aan gestructureerde data die gebruikt kunnen worden in het kader van financieel onderzoek. Tegelijkertijd stelt de CFI vast dat het grensoverschrijdende karakter van de transacties en het gebruik van '*virtual IBANS*' (*vIBANS*) een uitdaging vormen voor het correct identificeren van de finale begunstigten van transacties.

3.3. Evolutie op het vlak van Europese samenwerking

3.3.1. AML Package

In het kader van het Belgisch Voorzitterschap van de EU was de secretaris-generaal van de CFI samen met twee juristen van de CFI sedert midden november 2023 op Europees niveau actief bij de onderhandelingen van het AML Package. Deze package, bestaande uit een antiwitwasrichtlijn (AMLD), antiwitwasverordening (AMLR) en verordening tot oprichting van het nieuwe antiwitwasagentschap (AMLAR) zal bepalen hoe onderworpen entiteiten, FIUs en toezichtoverheden de komende jaren zullen (samen)werken.

De belangrijkste innovatie is dat de toezichtoverheden en FIUs een eigen EU-agentschap krijgen, genaamd AMLA (anti-money laundering agency) gesitueerd in Frankfurt, Duitsland. Dit agentschap geeft FIUs op Europees vlak een equivalent van Europol, Eurojust, OLAF of EPPO. Het is de bedoeling dat hierdoor de communicatie onderling op alle niveaus toeneemt. Voor FIUs zal AMLA zich vooral toeleggen op joint analysis en op gezamenlijke adviezen en bindende regelgeving voor al wat het verwerken van meldingen betreft. Ook moet AMLA ervoor zorgen dat zowel operationele als strategische dossiers onderling tussen FIUs meer en beter worden uitgewisseld. Het communicatienetwerk van de Europese FIUs, genaamd FIU.net zal het kloppende hart van AMLA worden. De secretaris-generaal van de CFI is reeds verschillende jaren voorzitter van de Advisory Group van FIU.net en zal dit blijven tot de overname van FIU.net door AMLA. Een upgrade van het huidige FIU.net staat in de planning waarbij het gemakkelijk en veilig uitwisselen van relevante informatie onderling tussen FIUs het voornaamste aandachtspunt blijft.

Voor de AMLD zal de AML Package vernieuwen door de uitbreiding van de bevoegdheden van registers inzake uiteindelijke begunstigden en het op Europees vlak verbinden van deze registers. Het is ook de bedoeling dat verschillende CAP registers binnen Europa met elkaar worden verbonden. Een ander punt van aandacht is het single access point per land voor alles wat land en onroerend goed registers aangaat. Inzake FIUs specifiek stelt de nieuwe AMLD heel duidelijk dat alle administratieve en financiële info rechtsreeks en direct toegankelijk moet zijn voor hen. De FIUs moeten ook een fundamental rights officer aanstellen en de samenwerking met toezichthouders wordt nog versterkt. We onthouden ook dat verzet tegen een verrichting maximaal 10 dagen is en tegen een rekening of zakenrelatie 5 dagen, maar dat nationale wetgeving verder kan gaan voor zover dat er wettelijke mogelijkheden worden gecreëerd voor de betrokken persoon om tegen de beslissing te ageren. Deze maatregel gaat hand in hand met de mogelijkheid voor FIUs om onderworpen entiteiten te vragen specifieke personen te monitoren of meer aandacht te hebben voor bepaalde fenomenen of trends. Voor toezichthouders denken we aan de nadruk op colleges (over de EU grenzen heen) en de opdeling tussen geldboetes en administratieve sancties.

Inzake AMLR tenslotte vermelden we dat onderworpen entiteiten fondsen en activiteiten zullen moeten melden waarvan er vermoedens zijn dat deze de opbrengst van criminele activiteiten zijn of gerelateerd zijn aan criminele activiteiten. Onderworpen entiteiten moeten nog steeds niet de onderliggende criminaliteit kennen. AMLR geeft geen definitie van atypisch, maar legt wel uit wat een vermoeden is. Het principe wordt ook dat onderworpen entiteiten verdachte verrichtingen niet uitvoeren gedurende 3 dagen wanneer ze melden aan FIU. Het tipping off verbod blijft gelden alsook de regels inzake PEP (die wat strenger worden). Voor goederen van hoge waarde en cash komt er een automatische informatiedeling met FIUs vanaf een bepaald bedrag. Documenten tenslotte betreffende identificatie of verrichtingen kunnen nog 5 jaar bewaard worden na afsluiting van de relatie of einde van de verrichting, met 5 jaar verlengbaar op vraag van bevoegde overheden.

3.3.2. Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing (EGMLTF)

De EGMLTF is in 2013 opgericht om de Commissie te adviseren over kwesties op het gebied van de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De groep bestaat uit vertegenwoordigers van de 27 lidstaten en van andere openbare entiteiten en waarnemers. De taken van de EGMLTF bestaan voornamelijk uit het bijstaan van de Commissie, en in het bijzonder het directoraat-generaal financiële stabiliteit, financiële diensten en kapitaalmarktenunie (DG FISMA), bij de voorbereiding van

wetgevingsvoorstellen en beleidsinitiatieven op het gebied van de bestrijding van het witwassen van geld en terrorismefinanciering. Daarnaast helpt de groep bij de voorbereiding van gedelegeerde handelingen, het coördineren met de lidstaten, het uitwisselen van standpunten en het verstrekken van expertise aan de Commissie bij de voorbereiding van uitvoeringsmaatregelen.

In 2023 werden er drie EGMLTF vergaderingen georganiseerd in Brussel waarop de CFI was vertegenwoordigd samen met de Thesaurie en de NBB. Deze vergaderingen zijn de uitgelezen gelegenheid om standpunten uit te wisselen en te coördineren over onderwerpen die voor de EU van belang zijn en waarvan sommige tijdens de vergaderingen van de FATF zullen worden besproken.

4. Nationale context

4.1. AML/CFT-coördinatie

De CFI is actief in de twee coördinatieorganen: witwassen van geld en financiering van terrorisme. Zij is voorzitter van de partnerraad van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld en het platform financiering van terrorisme van het Coördinatiecomité voor Inlichting en Veiligheid.

In 2023 zijn deze coördinatie-organen verschillende keren bijeengekomen en hebben zij de nationale risicoanalyse op het gebied van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme geactualiseerd. De resultaten van deze analyses zijn in 2023 en 2024 goedgekeurd door respectievelijk het ministeriële Comité voor de bestrijding van het witwassen van geld en het Coördinatiecomité voor Inlichting en Veiligheid. De twee risicoanalyses vatten de Belgische kennis samen van de dreiging en kwetsbaarheden op het gebied van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Deze analyses werden uitgevoerd in overeenstemming met de artikelen 68 tot 70 van de AML/CFT³⁹-wet van 18/09/2017.

In 2023 coördineerde de CFI ook de ontwikkeling van een actieplan ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, een plan dat in maart 2024 door het Ministerieel Comité werd goedgekeurd en dat de basis vormt van het nationale Belgische beleid tegen het witwassen van geld en financiering van terrorisme. Sinds de vaststelling van dit beleid is een aantal (preventieve) maatregelen genomen om de tijdens deze beoordelingen geïdentificeerde risico's op het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te voorkomen. Op verzoek van het Ministerieel Comité heeft de CFI de resultaten van de nationale witwasrisicobeoordeling verspreid onder de toezichhoudende autoriteiten en onder de onderworpen entiteiten.

4.2. Het AML-platform met de privé sector

Sinds juni 2021 maakt de CFI deel uit van het AML-platform. Dit platform is een samenwerkingsinstrument tussen de publieke en privé sector (PPP) vertegenwoordigd door de FOD Financiën, de CFI, het College van procureurs-generaal, de federale politie, de NBB, de FSMA, Febelfin, Assuralia en PayBelgium (drie verenigingen die respectievelijk kredietinstellingen (banken), verzekeringsmaatschappijen en betalingsinstellingen vertegenwoordigen).

Dit platform is opgericht op basis van een in juni 2021 tussen de partijen ondertekend samenwerkingsakkoord. Het platform rapporteert jaarlijks aan de minister van Financiën. Deze samenwerking tussen de private en publieke sector heeft tot doel de effectiviteit van de strijd tegen het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van proliferatie te vergroten door informatie uit te wisselen en te delen die nuttig is voor haar leden.

³⁹ Het Belgische systeem ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

De eerste missie van het AML-platform is het uitwisselen van informatie en expertise over ontwikkelingen, trends, opkomende risico's, mechanismen en typologieën in ML/FTP waargenomen op nationaal, Europees en internationaal niveau.

Het platform komt één keer per kwartaal bijeen onder voorzitterschap van de FOD Financiën Algemene Administratie van de Thesaurie. Dit platform is niet bedoeld om de AML/CFT-coördinatieorganen te vervangen.

4.3. Voorbereiding van de wederzijdse evaluatie van de FATF

In 2025 zal het Belgische systeem ter bestrijding van het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van proliferatie (AML/CFT/CPF) diepgaand worden geëvalueerd door de Financial Action Task Force (FATF) als onderdeel van de 5^e cyclus van wederzijdse evaluaties.

De FATF zal eerst nagaan of België technisch voldoet aan de 40 aanbevelingen en zal vervolgens de doeltreffendheid beoordelen van het door België ingevoerde antiwitwas- en antiterrorismefinancieringssysteem. Het beoordelingsrapport geeft een diepgaand beeld en analyse van het AML/CFT/CPF-systeem van een land, en doet gerichte aanbevelingen om het AML/CFT/CPF-systeem van het beoordeelde land verder te versterken.

Net als andere diensten zal de CFI zijn doeltreffendheid moeten aantonen in de strijd tegen ML/FT en PF.

De laatste diepgaande evaluatie van het Belgische systeem door de FATF dateert van 2014 en het laatste wederzijdse evaluatierapport werd gepubliceerd in 2015. De CFI en de andere nationale autoriteiten die bij dit evaluatieproces betrokken zijn, zijn in 2023 al meerdere keren bijeengekomen om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op het bezoek ter plaatse door FATF-beoordelaars.

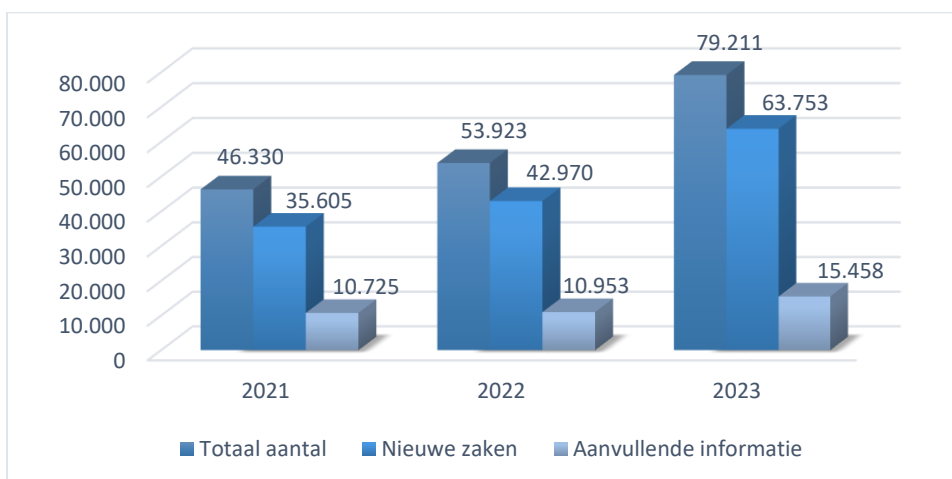
V. INFORMATIESYSTEEM

1. Kerncijfers

1.1 Meldingen aan de CFI en nieuw geopende dossiers

De CFI ontving in 2023 in totaal 79.211 mededelingen van informatie die werden gegroepeerd in 63.753 nieuwe zaken en 15.458 aanvullende mededelingen van informatie in zaken die eerder werden geopend.

	2021	2022	2023
<i>Totaal aantal</i>	46.330	53.923	79.211
<i>Nieuwe zaken</i>	35.605	42.970	63.753
<i>Aanvullende informatie</i>	10.725	10.953	15.458

Deze meldingen worden per categorie van onderworpen entiteit onderverdeeld in punt 2 hieronder.

1.2. Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden

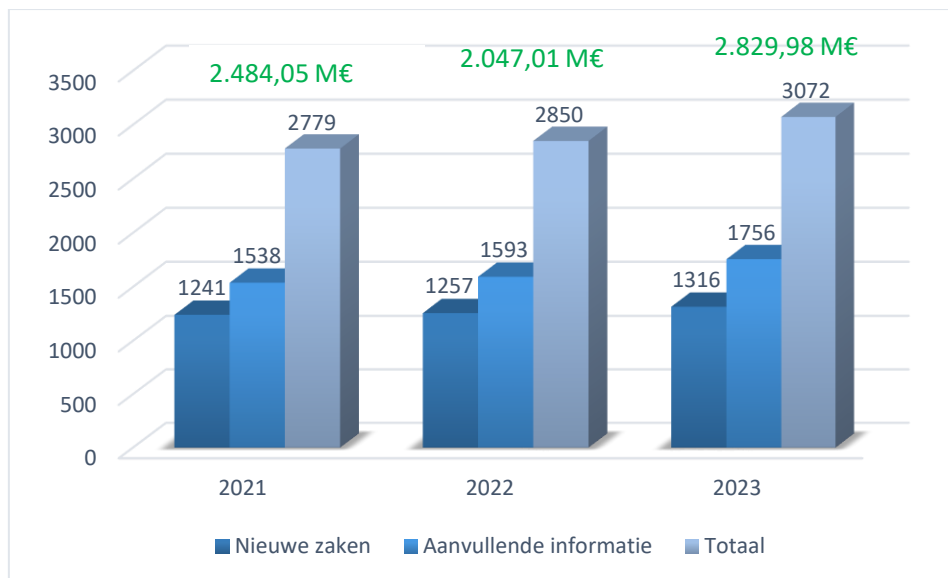
Indien de CFI beschikt over ernstige aanwijzingen van witwassen, financiering van terrorisme of financiering van proliferatie meldt ze de resultaten van haar analyse door aan de procureur des Konings of de federale procureur. Indien er nadien aanvullende informatie (inzake nieuwe verrichtingen of nieuwe feiten) aan de CFI wordt gemeld dan brengt de CFI de procureur des Konings of de federale procureur hiervan op de hoogte.

De CFI moet eveneens een afschrift van haar verslag doormelden aan de arbeidsauditeur wanneer de doormelding aan de procureur des Konings of de federale procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van mensenhandel, mensensmokkel of sociale fraude⁴⁰.

⁴⁰ Artikel 83 van de wet van 18 september 2017.

	2021	2022	2023
<i>Procureur des Konings of de federale procureur</i>			
<i>Nieuwe zaken (aantal)</i>	1.241	1.257	1.316
<i>Meegedeelde bedragen⁽¹⁾</i>	2.336,95	1.617,56	2.427,25
<i>Aanvullende informatie (aantal)</i>	1.538	1.593	1.756
<i>Meegedeelde aanvullende informatie⁽¹⁾</i>	147,10	429,45	402,73
<i>(¹)Bedragen in miljoen EUR</i>			
<i>Aantal kopieën aan de Arbeidsauditoraten</i>	358	386	607

Wanneer een dossier aan de gerechtelijke overheden wordt doorgemeld dan moet de CFI in een aantal gevallen ook nuttige informatie uit haar doormeldingsverslagen (of een kopie van het verslag) meedelen aan een aantal administratieve autoriteiten opgesomd in artikel 83 van de wet van 18 september 2017 (cf. 4.2.).

1.3. Verzetten door de CFI

De wet van 18 september 2017 (artikel 80) stelt de CFI in staat wanneer de CFI gevat wordt door een melding van een vermoeden of informatie overeenkomstig artikel 79 van de wet (dus ook in het kader van een verzoek om bijstand van een buitenlandse FIU) zich te verzetten tegen de uitvoering van een verrichting aangekondigd door een onderworpen entiteit, maar ook tegen de uitvoering van elke verrichting die hierop betrekking heeft. De CFI bepaalt op welke verrichtingen en rekeningen deze maatregel betrekking heeft.

De CFI verzette zich in 2023 62 maal tegen de uitvoering van een verrichting voor een totaalbedrag van 4,49 miljoen EUR.

	2021	2022	2023
<i>Aantal verzetten</i>	44	56	62
<i>Totaalbedrag verzetten⁽¹⁾</i>	7,04	4,72	4,49

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Ter herinnering, de CFI brengt ook het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV) op de hoogte wanneer bedragen of tegoeden van beduidende waarde beschikbaar zijn voor een mogelijke gerechtelijke inbeslagneming (cf. 4.2.).

2. Meldactiviteit

2.1. Meldingen

	2021	2022	2023	2023%
Kredietinstellingen	21.624	28.379	40.129	50,7%
Betalingsinstellingen	16.016	16.425	25.141	31,7%
Instellingen voor elektronisch geld	774	520	5.442	6,9%
Levensverzekeringsondernemingen	749	1.172	2.374	3,0%
Notarissen	1.214	1.653	1.150	1,5%
Instellingen voor hypothecair krediet	671	1.188	699	0,9%
Vennootschap van publiek recht bpost	1.082	583	643	0,8%
Nationale Bank van België	273	385	462	0,6%
Kansspelinrichtingen	191	291	322	0,4%
Boekhoudkundige en fiscale beroepen	314	319	317	0,4%
Ondernemingen voor consumentenkrediet	119	183	244	0,3%
Beursvennootschappen	39	54	91	0,1%
Bedrijfsrevisoren	86	84	88	0,1%
Wisselkantoren	23	82	44	0,1%
Leasingondernemingen	20	50	44	0,1%
Vastgoedmakelaars	48	51	39	0,05%
Koninklijke Belgische Voetbalbond	10	40	26	0,03%
Gerechtsdeurwaarders	27	45	21	0,03%
Dienstenverleners aan vennootschappen	19	25	21	0,03%
Advocaten	8	14	14	0,02%
Beleggingsondernemingen	10	19	13	0,02%
Professionele topvoetbalclubs	4	10	12	0,02%
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	7	12	10	0,01%
Aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta	-	10	7	0,01%
Verzekeringsbemiddelaars	6	4	3	<0,01%
Handelaren in diamant	5	3	2	<0,01%
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	-	3	2	<0,01%
Landmeters-experten	-	-	2	<0,01%
Bewakingsondernemingen	2	-	1	<0,01%
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	9	-	-	-
Alternatieve financieringsplatformen	1	-	-	-
Totaal	43.351	51.604	77.363	97,7%

2.2. Verzoeken om inlichtingen en spontane mededelingen van buitenlandse meldpunten (buitenlandse tegenhangers van de CFI)

	2021	2022	2023	2023%
Buitenlandse meldpunten	1.512	1.191	1.173	1,48%

2.3. Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten

	2021	2022	2023	2023%
Dienst voorafgaande beslissingen in fiscale zaken ⁽¹⁾	489	413	298	0,4%
FOD Financiën	37	23	47	0,1%
Douane en Accijnzen ⁽²⁾	632	117	42	0,1%
FOD Economie	19	32	11	0,01%
Europol	-	-	5	0,01%
Curatoren in een faillissement en voorlopige bewindvoerders	2	-	4	0,01%
Veiligheid van de Staat	9	5	3	<0,01%
Penitentiaire inrichtingen	-	2	3	<0,01%
Vlaamse Belastingdienst ⁽¹⁾	32	8	2	<0,01%
Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid	4	2	2	<0,01%
Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties	1	5	1	<0,01%
OCAD	-	-	1	<0,01%
FOD Buitenlandse Zaken	-	2	-	-
(Federale en gewestelijke) sociale inspectie	-	-	-	-
Totaal	1.225	609	419	0,53%

(1) Omvat de fiscale regularisatieattesten die deze diensten aan de CFI hebben meegedeeld.

(2) Omvat de aangiften van grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en vanaf 2 juni 2021 van Verordening (EU) 2018/1672 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005 en het KB van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

De Europese Commissie ontwikkelde in 2021 een computertoepassing die de douane in staat stelt de aangiften van grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen centraal via een gemeenschappelijke gegevensbank mee te delen die de FIU's kunnen raadplegen. De daling van het aantal mededelingen door de douane en accijnzen in 2022 is dus louter technisch van aard.

2.4. Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichthoudende of tuchtoverheden

	2021	2022	2023	2023%
FSMA	179	255	177	0,22%
ITAA	57	253	79	0,10%
FOD Economie - Dienst Vergunningen (Diamant)	5	11	-	-
Nationale Kamer van Notarissen	1	-	-	-
<i>Totaal</i>	242	519	256	0,32%
ALGEMEEN TOTAAL (2.1 - 2.4)	46.330	53.923	79.211	100%

3. Internationale samenwerking

De CFI bevroeg ook dit jaar stelselmatig het buitenland en ontving meerdere verzoeken van buitenlandse tegenhangers in Europese of derde landen. De statistieken met betrekking tot internationale samenwerking worden hieronder vermeld.

De uitwisseling van gegevens gebeurt steeds beveiligd. De meegedeelde informatie mag nooit zonder voorafgaande toestemming van het verstreckende meldpunt verder worden gebruikt en zal alleen worden gebruikt als inlichting.

De CFI hecht veel belang aan de bescherming van de gegevens die ze aan buitenlandse financiële inlichtingeneenheden meedeelt.

De CFI is al drie jaar verplicht om, wanneer ze een melding ontvangt die op een ander land van de EU betrekking heeft, de gegevens van deze melding op automatische en gestandaardiseerde wijze naar de betrokken buitenlandse tegenhanger te externaliseren. Punt 4.4 hieronder bevat meer gedetailleerde informatie over deze externaliseringsmethode.

Onderstaande cijfers met betrekking tot de ontvangen (1.173) en de verzonden (1.076) buitenlandse verzoeken omvatten niet alleen de gewone verzoeken tot opzoeken, maar ook spontane uitwisselingen van informatie. Er is sprake van spontane uitwisseling van informatie wanneer de CFI bijvoorbeeld een buitenlands meldpunt op de hoogte brengt dat een dossier werd doorgemeld en dat er bindingen werden vastgesteld met het land van dit buitenlands meldpunt, zelfs als de CFI vooraf geen gegevens wisselde met dit meldpunt. Omgekeerd ontving de CFI van bepaalde buitenlandse meldpunten soms informatie, bijvoorbeeld, over betrokkenen met een adres in België die het slachtoffer werden van oplichting in het land van dat meldpunt of waarschuwingen⁴¹ betreffende andere vormen van oplichting. Dergelijke uitwisseling van informatie wordt door de CFI ook beschouwd als een spontane uitwisseling van info.

Regio ⁴²	Binnenkomende internationale samenwerking (verzoeken of mededelingen ontvangen door de CFI)			Uitgaande internationale samenwerking (verzoeken en mededelingen verzonden door de CFI)		
	Verzoeken om inlichtingen	Spontane mededelingen	Totaal	Verzoeken om inlichtingen	Spontane mededelingen	Totaal
Europa	623	432	1.033	286	702	988
Midden-Oosten en Noord-Afrika	17	13	30	11	20	31
Noord- en Zuid-Amerika	18	43	61	7	22	29
Azië en Stille Oceaangebied	14	3	17	10	14	24
Afrika	10	0	10	3	1	4
Totaal	682	491	1.173	317	759	1.076

Onder de spontane uitgaande mededelingen bevinden zich 591 mededelingen in het kader van Correspondentbankieren.

⁴¹ Waarschuwingen over witwastechieken worden via de website of het jaarverslag van de CFI meegedeeld.

⁴² Gerangschikt aan de hand van de regionale groepen van de Egmontgroep en de FAG (FSRB's).

Dit is het verlenen van bankdiensten⁴³ door de ene bank (de “correspondentbank”) aan een andere bank (de “klantbank”). Grote internationale banken fungeren meestal als correspondenten voor duizenden andere banken over de hele wereld. Klantenbanken kunnen een breed scala aan diensten krijgen, waaronder het beheer van contant geld (bv. rentedragende rekeningen in verschillende valuta's), internationale overschrijvingen, chequeverrekeningen, crediteurenrekeningen en valutadiensten.

Correspondentbankdiensten omvatten een breed scala aan diensten die niet allemaal hetzelfde niveau van ML/FT-risico's met zich meebrengen. Sommige correspondentbankdiensten vormen een hoger ML/FT-risico omdat de correspondentinstelling transacties voor klanten van haar klanten verwerkt of uitvoert.

⁴³ <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Correspondent-banking-services.html>

4. Informatieverstrekking

4.1. Doormelding aan de gerechtelijke overheden

In 2023 meldde de CFI 1.316 nieuwe dossiers door aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 2,43 miljard EUR.

Indien de CFI nieuwe (aanvullende) meldingen ontvangt met verrichtingen die verband houden met dezelfde zaak en er nog steeds aanwijzingen zijn van witwassen of van financiering van terrorisme, dan meldt de CFI deze nieuwe verdachte verrichtingen door in een aanvullend verslag.

In totaal lagen in 2023 3.072 meldingen (nieuwe dossiers en aanvullende doormeldingen)⁴⁴ aan de basis van doormeldingen aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 2.829,98 miljoen EUR.

In 607 gevallen werd tegelijkertijd een afschrift van het verslag van onderzoek naar het arbeidsauditoraat verstuurd overeenkomstig artikel 83 van de wet van 18 september 2017.

De CFI is bovendien verplicht om informatie met verschillende administratieve diensten te delen (cf. 4.2.).

Indien er geen ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme zijn, deelt de CFI niets aan de gerechtelijke overheden mee, de informatie uit meldingen gaat echter niet verloren.

Ook al wordt een dossier niet aan de gerechtelijke overheden doorgemeld dan kan de CFI de informatie uit dit dossier meedelen aan de inlichtingendiensten en het OCAD in het kader van de bestrijding van het radicaliseringsproces, van terrorisme, de financiering van terrorisme en de witwasverrichtingen die hiermee verband zouden kunnen houden (cf. 4.2.).

De CFI deelt ook veel informatie mee aan haar buitenlandse tegenhangers, meer bepaald wanneer de meldingen afkomstig zijn van onderworpen entiteiten die in België actief zijn in het kader van de vrijheid van dienstverlening (cf. 4.4).

4.2. Verstrekking van informatie aan administratieve autoriteiten

De leden van de CFI en haar personeelsleden zijn aan een streng beroepsgeheim onderworpen.

Dit beroepsgeheim wordt echter opgeheven in een aantal gevallen die limitatief in artikel 83 van de wet van 18 september 2017 worden opgesomd.

Dit laat de CFI toe om informatie met onderstaande diensten uit te wisselen en nuttige informatie mee te delen.

⁴⁴ De wet van 18 september 2017 verbiedt de CFI om de melding zelf over te maken aan de gerechtelijke autoriteiten of aan derden.

<i>Art. 83 van de wet van 18 september 2017 - aantal mededelingen</i>	2021	2022	2023
CAF	268	363	675
Douane en Accijnzen	35	15	23
SIOD	242	368	583
FOD Economie	17	4	20
FSMA	-	2	6
COIV	50	56	68
OCAD	97	85	51
VSSE	97	85	51
ADIV	97	85	51
Gemeenschappelijke gegevensbank	8	30	11
Thesaurie ⁴⁵	-	-	4
OLAF ⁴⁶	-	-	3

4.3. Uitwisseling met de toezichhoudende autoriteiten en melders

In toepassing van artikel 121 van de wet van 18 september 2017 werd de samenwerking tussen de CFI en de toezichhoudende autoriteiten het hele jaar door voortgezet via de uitwisseling van informatie op initiatief of op verzoek, alsook door het organiseren van overlegvergaderingen met het oog op het delen van respectievelijke expertise, met inachtneming van de vertrouwelijkheidsvereisten die specifiek zijn voor elke autoriteit.

Deze versterkte samenwerking heeft tot doel de verschillende bevoegde overheden in staat te stellen de opdrachten die hen door de wet van 18 september 2017 zijn opgedragen, zo goed mogelijk uit te voeren.

In deze context werden door de CFI protocollen ondertekend die de voorwaarden voor de samenwerking en de uitwisseling van informatie vastleggen met de NBB en de FSMA, die de toezichhoudende autoriteiten zijn van de sectoren die doorgaans het grootste aantal meldingen aan de CFI doen.

De mededelingen van de CFI aan de toezichhouders bestaan hoofdzakelijk uit feedback over de meldactiviteit van de onderworpen entiteiten onder hun controle. Deze feedback betreft zowel het aantal meldingen op jaarbasis als de kwaliteit en relevantie van de meldingen, in ieder geval voor de onderworpen entiteiten waarvan de meldactiviteit door de CFI voldoende significant wordt geacht.

De CFI informeert de toezichhoudende autoriteiten ook over eventuele inbreuken op de AML/CFT-verplichtingen die zij heeft waargenomen, met name in het kader van de operationele analyse van meldingen, of over alle andere informatie waarover zij beschikt die waarschijnlijk een significante impact zal hebben op de reputatie van een betrokken entiteit of een bepaalde sector.

Deze informatie maakt het mogelijk om een individuele beoordeling, of per sector, van de meldactiviteit te verkrijgen en zowel het niveau als de kwaliteit ervan te verbeteren. Het gaat er ook om dat

⁴⁵ Uitwisseling tussen de CFI en de Algemene Administratie van de Thesaurie van de FOD Financiën in het kader van de toepassing van financiële sancties, embargo's en beperkende maatregelen die worden genomen door de Verenigde Naties, de Europese Unie of België ten aanzien van landen, personen of entiteiten met als doel een einde te maken aan schendingen van de internationale vrede en veiligheid zoals terrorisme, de schending van mensenrechten, de destabilisering van soevereine staten en de verspreiding van massavernietigingswapens.

⁴⁶ Samenwerkingsakkoord ondertekend in 2022 tussen het Europees Bureau voor Fraudebestrijding en de CFI.

toezichthouders hun activiteiten op het vlak van toezicht beter kunnen richten op basis van een risicogebaseerde aanpak en eventueel sancties kunnen opleggen.

In 2023 heeft de CFI een groot aantal mededelingen gedaan aan de toezichthouders en deelgenomen aan diverse overlegvergaderingen die met een aantal van hen werden georganiseerd.

Zij woonde ook als waarnemer de verschillende AML/CFT-toezichtcolleges bij die de NBB het hele jaar door organiseerde met betrekking tot Belgische entiteiten onder haar controle en die dochterondernemingen, filialen of andere vormen van vestiging hebben in minstens twee andere EU-lidstaten.

Bovendien heeft de CFI, in toepassing van artikel 78 van de wet van 18 september 2017, regelmatig specifieke feedback gegeven over de kwaliteit en de relevantie van de meldingen aan een reeks onderworpen entiteiten, met inachtneming van de vertrouwelijkheidsvereisten van de verwerkte informatie, met als doel hen te helpen de inhoud van hun meldingen (verder) te verbeteren. Over het algemeen is deze feedback gebaseerd op een analyse van de volledige, duidelijke en nauwkeurige aard van de meldingen, evenals op een diepgaand onderzoek naar de motivatie voor het vermoeden. Er wordt ook bijzondere aandacht besteed aan de correcte structurering van de gegevens die nodig zijn voor bepaalde specifieke velden van de online aangifte, met als doel de analyses van de Cel zowel operationeel als strategisch efficiënter te maken.

In 2023 zorgde de CFI er opnieuw voor om bijeenkomsten te organiseren met verschillende nieuwe onderworpen entiteiten, voornamelijk PSP's die nieuwe technologieën gebruiken, om enerzijds de aard van de door hen uitgeoefende activiteiten volledig te begrijpen en anderzijds om aan de andere kant om hun haar eigen werking en haar verwachtingen op het vlak van de meldingen uit te leggen.

De CFI heeft ook als spreker deelgenomen aan verschillende conferenties bedoeld om onderworpen professionals bewust te maken van specifieke thema's op het vlak van witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Vergeet niet dat de CFI op haar website, ter attentie van de melders, de lijst heeft gepubliceerd met de belangrijkste criteria op basis waarvan zij de kwaliteit van een melding beoordeelt en waaraan zij dus bijzonder aandacht moeten besteden bij het opstellen van hun meldingen.

Melders vinden op de CFI-website ook een lijst met indicatoren voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (alertcriteria) die voor hen nuttig kunnen zijn. Dit is een niet-uitputtende lijst van potentieel verdachte elementen.

Laten we tot slot in herinnering brengen dat de CFI in 2023 is begonnen met de ontwikkeling van een typologisch vademecum waarvan de voltooiing gepland is voor eind 2024, die in de eerste plaats melders zal aanspreken om hen alledaagse gevallen voor te leggen waarmee zij in de context van hun meldingspraktijken te maken kunnen krijgen.

4.4. Verstrekking aan andere financiële inlichtingeneenheden

Artikel 53.1 van de vierde Europese AML/CFT-richtlijn verplicht lidstaten om onmiddellijk samen te werken. "When an FIU receives an STR which concerns another Member State, it shall promptly forward it to the FIU of that Member State."

Deze bepaling werd omgezet in artikel 124 van de wet van 18 september 2017 dat bepaalt: "Wanneer de CFI gevat wordt door een melding van een vermoeden, opgesteld door een onderworpen entiteit op grond van de artikelen 47 of 54, betreffende een ander land, zendt zij de FIU van het betrokken land dat toegang heeft tot het FIU.Net, zo spoedig mogelijk, voor analyse, alle nuttige informatie opgenomen in de melding."

Er zijn verschillende vormen van “cross-border”-samenwerking, waaronder XBD en XBR.

XBR “Cross-border reporting”: ontvangst van een melding ingediend door een onderworpen entiteit die een hoofdactiviteit in het kader van de vrijheid van dienstverlening vanuit België uitvoert en die dus aan onze wet onderworpen is maar waarbij de grote meerderheid van de meldingen geen betrekking of geen enkele directe band met ons landt heeft. In dit geval deelt de CFI de gehele inhoud van de melding mee aan de betrokken FIU opdat de FIU deze melding zelf kan analyseren.

XBD “Cross-border dissemination”: ontvangst van een “klassieke” melding die voor één of meerdere Europese financiële inlichtingeneenheden relevant kan zijn. De doorgifte van informatie aan de betrokken FIU(s) gebeurt onder de vorm van “metadata” en “promptly”, dus onmiddellijk na ontvangst van de melding, vooraleer er enige analyse plaatsvindt.

De XBD-procedure vervangt de huidige procedure van spontane uitwisseling dus niet, die tijdens of na de analyse van het dossier plaatsvindt. De twee procedures zijn in dat opzicht complementair, een initiële XBD (of het ontbreken van een XBD) sluit geen latere spontane uitwisseling uit.

De CFI antwoordt ook op verzoeken om inlichtingen van buitenlandse financiële inlichtingeneenheden en bezorgt hen informatie die ze reeds in haar bezit heeft of die ze vraagt en verkrijgt van onderworpen entiteiten, politiediensten en andere administratieve autoriteiten in België.

<i>Aantal</i>	2021	2022	2023
<i>XBR</i>	8.021	11.154	19.574
<i>XBD</i>	613	323	193

5. Cijfers en aanvullende verduidelijkingen

Meldactiviteit

5.1. Aantal meldende onderworpen entiteiten

Financiële beroepen	2021	2022	2023
Kredietinstellingen	57	55	60
Wisselkantoren, betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld	32	36	38
Levensverzekeringsondernemingen	22	18	18
Instellingen voor hypothecair krediet	15	11	11
Beleggingsondernemingen	6	10	9
Dienstenverleners aan vennootschappen	4	7	8
Ondernemingen voor consumentenkrediet	9	7	6
Leasingondernemingen	3	3	6
Beursvennootschappen	6	7	4
Verzekeringsbemiddelaars	6	4	3
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	-	2	2
Nationale Bank van België	1	1	1
Vennootschap van publiek recht bpost	1	1	1
Aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta	-	1	1
Onafhankelijke financiële planners	1	-	-
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	1	-	-
<i>Totaal</i>	<i>164</i>	<i>163</i>	<i>168</i>
Niet-financiële beroepen	2021	2022	2023
Notarissen	298	327	317
Boekhoudkundige en fiscale beroepen	148	182	176
Bedrijfsrevisoren	28	31	32
Vastgoedmakelaars	23	17	20
Gerechtsdeurwaarders	12	12	11
Professionele topvoetbalclubs	3	9	8
Kansspelinrichtingen	11	9	11
Advocaten	4	7	7
Handelaars in diamant	2	2	2
Koninklijke Belgische Voetbalbond	1	1	1
Curatoren in een faillissement en voorlopige bewindvoerders	1	-	3
Bewakingsondernemingen	2	-	1
Landmeters-experten	-	-	1
<i>Totaal</i>	<i>533</i>	<i>597</i>	<i>590</i>

Analyse van de doormeldingen

5.2. Doormeldingen per soort melder

	2021	2022	2023	2023%	Infos co. 2023
Kredietinstellingen	990	1.029	1.070	81,31%	1.256
Betalingsinstellingen	97	80	105	7,98%	223
Buitenlandse meldpunten	67	79	78	5,93%	56
FOD Financiën	-	-	16	1,22%	11
Instellingen voor elektronisch geld	7	5	12	0,91%	13
Vennootschap van publiek recht bpost	30	17	9	0,68%	30
Levensverzekeringsondernemingen	2	6	6	0,46%	27
Notarissen	13	5	4	0,30%	73
Boekhouders en fiscalisten	6	13	4	0,30%	11
FOD Economie - Dienst Vergunningen (Diamant)	2	-	3	0,23%	8
Kansspelinrichtingen	7	9	2	0,15%	11
Nationale Bank van België	2	1	2	0,15%	1
Beleggingsondernemingen	1	1	1	0,08%	2
Advocaten	-	-	1	0,08%	2
Beursvennootschappen	-	1	1	0,08%	-
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	-	-	1	0,08%	-
FOD Economie	-	-	1	0,08%	-
Dienst voorafgaande beslissingen in fiscale zaken	-	-	-	-	10
Koninklijke Belgische Voetbalbond	1	1	-	-	7
Instellingen voor hypothecair krediet	6	4	-	-	4
Leasingondernemingen	-	-	-	-	3
Ondernemingen voor consumentenkrediet	-	1	-	-	2
Dienstenverleners aan vennootschappen	-	-	-	-	2
Bedrijfsrevisoren	3	1	-	-	1
FSMA	2	1	-	-	1
Verzekeringsbemiddelaars	1	-	-	-	1
Gerechtsdeurwaarders	-	-	-	-	1
Douane	3	2	-	-	-
Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties	-	1	-	-	-
Federaal parket	1	-	-	-	-
Totaal	1.241	1.257	1.316	100%	1.756

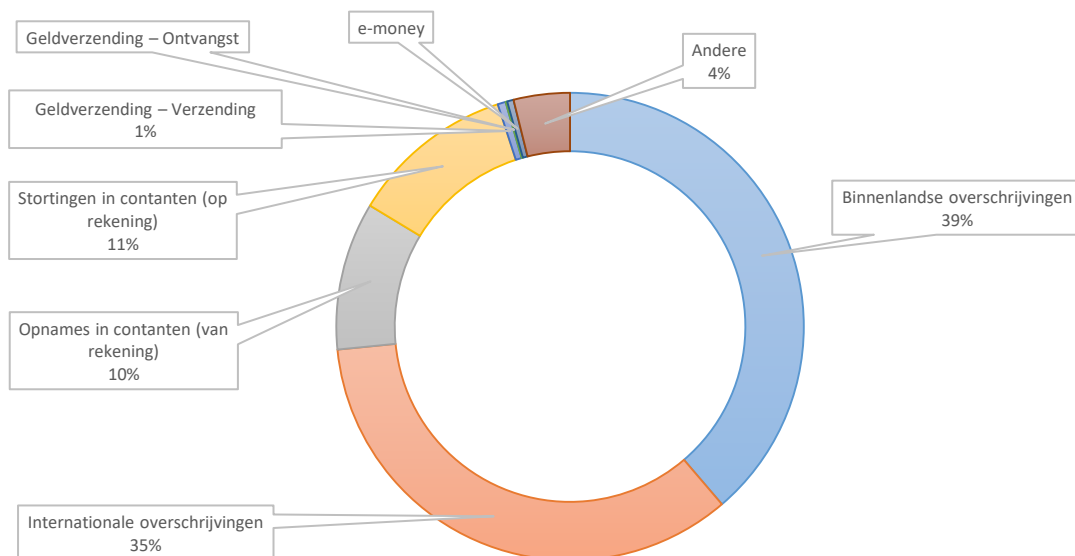
- (1) Verdeling van het aantal nieuwe zaken dat aan de gerechtelijke overheden wordt doorgemeld per soort melder
 (2) Aantal aanvullende informatie per soort melder dat wordt gebruikt in het kader van een doormelding aan de gerechtelijke overheden

5.3. Aard van de verdachte verrichtingen

Onderstaande tabel vermeldt de verdeling volgens de aard van de verdachte verrichtingen in dossiers die de CFI in 2023 heeft doorgemeld. Verdachte verrichtingen van een verschillende aard kunnen in eenzelfde doorgemeld dossier voorkomen.

Aard van de verrichtingen	% 2023
Binnenlandse overschrijvingen	38,74%
Internationale overschrijvingen	34,69%
Opnames in contanten (van rekening)	10,23%
Stortingen in contanten (op rekening)	11,34%
Geldverzending - Verzending	0,56%
Geldverzending - Ontvangst	0,11%
e-money	0,44%
Andere	3,89%
Totaal	100%

5.4. Financiële stromen

Onderstaande tabel geeft de tien belangrijkste landen van oorsprong en bestemming van internationale overschrijvingen weer in de dossiers die door de CFI werden doorgemeld.

Oorsprong van het geld	% 2023	Bestemming van het geld	% 2023
Luxemburg	15,0%	Duitsland	11,6%
Duitsland	12,9%	Litouwen	10,8%
Frankrijk	11,8%	Nederland	10,4%
Nederland	9,7%	Spanje	9,0%
Litouwen	6,7%	Italië	7,4%
Zwitserland	5,0%	Frankrijk	7,1%
Verenigd Koninkrijk	4,1%	Portugal	4,5%
Italië	3,4%	Polen	4,5%
Spanje	3,3%	Roemenië	4,2%
Oostenrijk	2,8%	Verenigd Koninkrijk	3,7%
Totaal	74,8%	Totaal	73,2%

5.5. Onderliggende misdrijven

Onderliggende misdrijven	2021 ⁽¹⁾	2021 ⁽²⁾	2022 ⁽¹⁾	2022 ⁽²⁾	2023 ⁽¹⁾	2023 ⁽²⁾
Oplichting	361	628,15	349	58,05	341	53,35
Georganiseerde misdaad	193	549,07	193	481,82	257	779,06
Ernstige fiscale fraude	136	486,5	152	756,58	202	1.178,24
Sociale fraude	147	149,09	189	168,58	198	183,01
Illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen	159	46,36	128	18,49	123	25,60
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	40	16,07	33	16,37	37	22,39
Misbruik van vennootschapsgoederen	38	24,17	41	14,19	34	25,29
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	49	382,61	31	22,45	32	59,62
Misbruik van vertrouwen	27	5,34	32	8,51	22	6,26
Exploitatie van prostitutie	12	1,44	9	1,04	17	4,87
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	19	3,64	32	0,37	12	0,50
Mensenhandel	11	8,02	9	2,98	11	68,37 ⁴⁷
Verduistering en corruptie	12	24,76	25	58,61	9	12,55
Diefstal of afpersing	12	0,62	11	0,62	8	0,51
Mensensmokkel	7	0,95	4	1,06	4	3,12
Andere	18	10,16	19	7,84	9	4,50
Totaal	1.241	2.336,95	1.257	1.617,56	1.316	2.427,25

(1) Verdeling van het aantal nieuwe zaken dat aan de gerechtelijke overheden wordt doorgemeld, per soort onderliggende misdrijven

(2) Verdeling van het aan de gerechtelijke overheden meegedeelde bedrag per soort onderliggende misdrijven

Bovenstaande bedragen moeten met de nodige voorzichtigheid worden gelezen en geïnterpreteerd. Afhankelijk van de onderliggende misdaad en de gebruikte witwastechiek, kunnen ze bestaan uit zowel witwasverrichtingen als echte commerciële verrichtingen (dit is met name het geval in zaken die verband houden met BTW-carrousel of illegale handel in goederen en koopwaar). Het is in dit soort dossiers vaak moeilijk om precies het gedeelte te onderscheiden dat overeenkomt met witwasverrichtingen en datgene dat overeenkomt met echte commerciële verrichtingen, aangezien het witwassen van geld juist bestaat uit het vermengen van witwasverrichtingen met perfect legale commerciële verrichtingen. De bedragen in bovenstaande tabel voor belastingontduiking en sociale fraude mogen op geen enkele manier worden geïnterpreteerd als het totale bedrag aan (fiscale of sociale) fraude in België in 2022 (d.w.z. de daadwerkelijk ontdoken belasting). De bedragen in de bovenstaande tabel kunnen zowel witwasgerelateerde fondsen zijn als geld dat in het buitenland is verborgen en gerepatriëerd. Voor andere misdrijven daarentegen (fraude, corruptie en verduistering bijvoorbeeld) komen de vermelde bedragen veel meer overeen met de bedragen die worden witgewassen en voortvloeien uit deze vormen van criminaliteit, omdat ze rechtstreeks en meestal uitsluitend voortvloeien uit de onderliggende criminele activiteiten.

⁴⁷ De aanzienlijke stijging van de bedragen die zijn genoteerd voor het onderliggende misdrijf "mensenhandel" is het gevolg van de doormelding van een dossier met betrekking tot operaties ter waarde van ruim 63 miljoen euro. De geïdentificeerde transacties houden verband met een internationaal netwerk van bedrijven die actief zijn in de internationale transportsector en werknemers in dienst hebben die onderworpen zijn aan mensonterende arbeidsomstandigheden, zo blijkt uit gerechtelijke informatie.

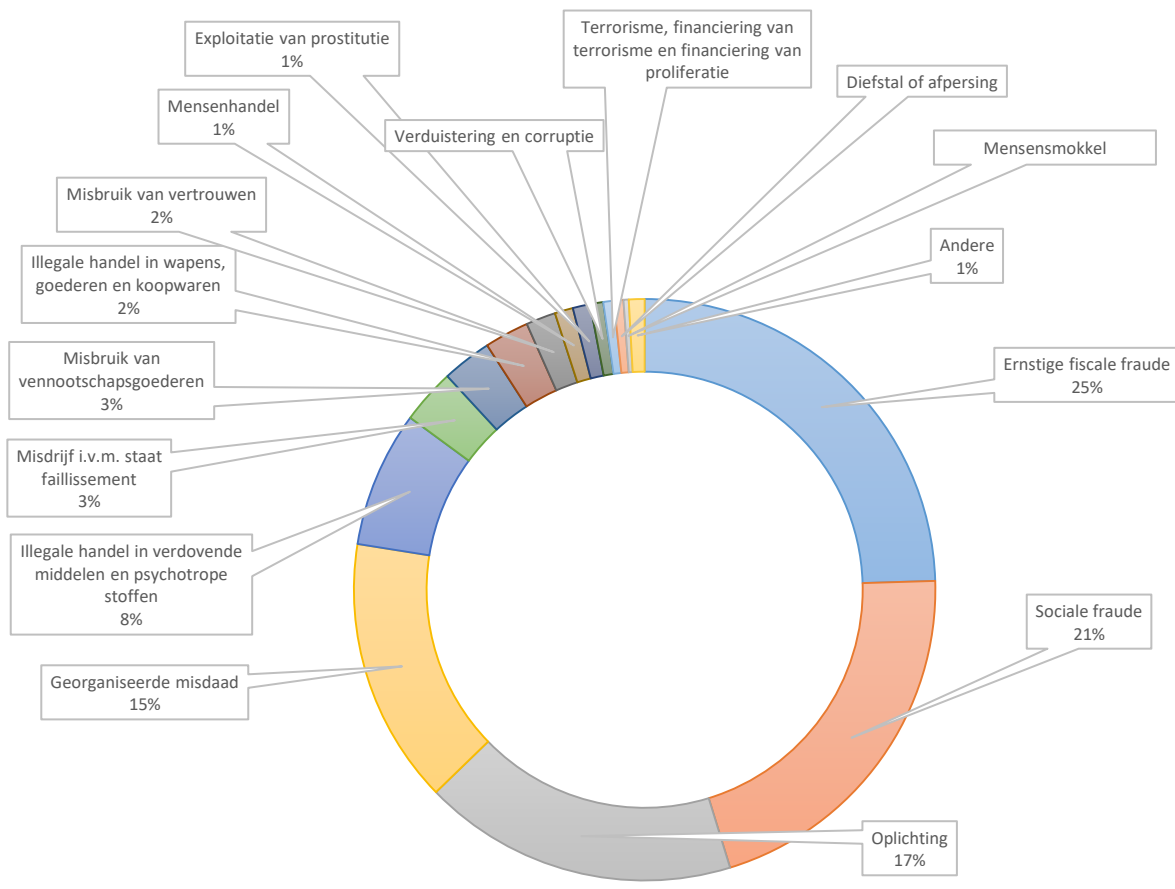
In eenzelfde dossier kan de CFI op basis van haar analyse tot het besluit komen dat er ernstige aanwijzingen zijn van witwassen van geld in verband met één of soms met meerdere onderliggende misdrijven. Er wordt op gewezen dat de CFI niet dezelfde onderzoeksbevoegdheden heeft als de gerechtelijke autoriteiten en de politiediensten en op basis van aanwijzingen werkt en nog niet van bewijzen.

De CFI kan ook één mogelijk onderliggend misdrijf (zie onderstaande tabel) of meerdere bijkomende onderliggende misdrijven aanduiden.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van zowel de belangrijkste als de bijkomende onderliggende misdrijven samen.

Onderstaande tabel toont de frequentie waarmee de bovengenoemde onderliggende misdrijven worden opgenomen in nieuwe zaken die primair of aanvullend aan de rechterlijke autoriteiten worden doorgegeven.

Onderliggende misdrijven	% 2022
Ernstige fiscale fraude	24,5%
Sociale fraude	20,7%
Oplichting	17,5%
Georganiseerde misdaad	14,8%
Illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen	7,6%
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	3,1%
Misbruik van vennootschapsgoederen	2,8%
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	2,5%
Misbruik van vertrouwen	1,6%
Mensenhandel	1,0%
Exploitatie van prostitutie	1,0%
Verduistering en corruptie	0,7%
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	0,6%
Diefstal of afpersing	0,5%
Mensensmokkel	0,3%
Andere	0,9%
<i>Totaal</i>	<i>100%</i>

CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING
Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel
Telefoon: 02/533.72.11 - Fax: 02/533.72.00
E-mail: info@ctif-cfi.be
Internet: www.ctif-cfi.be

Verantwoordelijke uitgever:
Philippe de KOSTER
Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel

U kunt bijkomende informatie over dit document en uitleg bij de cijfers en statistieken schriftelijk aanvragen per e-mail (info@ctif-cfi.be)